www.nv-online.info

№ 66 (4011)

25 жніўня 2015 г.
Выдаецца з ліпеня 1995 г.
на беларускай
і рускай мовах

Выдавец:
УП «Народная Воля».
Кошт — свабодны.

Народная Воля

На прастор, на шырокі разлог
Выхадзі, мой народ, грамадою...

Якуб КОЛАС

Да ўвагі!

Хто хоча набываць газету ў офісе рэдакцыі — чакаем!

Сёння яшчэ можна падпісацца на «Народную Волю», з тым каб атрымліваць газету з 1 верасня. Вас чакаюць ва ўсіх падпісных пунктах.

SOS!

Чорны панядзелак

Учора на таргах Беларускай валютна-фондавай біржы курс долара вырас на 871 рубель і склаў 17.601 рубель. Курс еўра вырас на 1098 рублёў да 19.934 рублёў. Курс расійскага рубля павялічыўся на 1,58 рубля і склаў 247,30 рубля.

Беларускія банкі ад раніцы некалькі разоў перапісвалі курсы. Напрыклад, долар у «Белінвестбанку» раніцай учора каштаваў 17.050 рублёў, а ў абед ужо 18.500 рублёў.

Рублі на валютную картку не прымаюць...

Відаць па ўсім, банкі пачынаюць сябе засцерагаць. Так, «Прыёрбанк» праінфармаваў кліентаў, што яны не змогуць ажыццявіць наступныя наступныя аперацыі:

перавод грошай з карткі на картку праз банкаматы і ў інтэрнэт-банкінгу;

зняцце грошай валютай з рублёвых рахункаў;

папаўненне беларускімі рублямі карткі ў замежнай валюце.

НЕЗАВИСИМАЯ ЭКСПЕРТИЗА

Борис ЖЕЛИБА, профессор, доктор экономических наук

В тартарары?

То, что сегодня происходит на валютных рынках, можно трактовать по-разному. Одни это называют глобальной валютной войной, когда наступают особо тяжелые времена для национальных денежных единиц малых стран, другие – очередным парадом девальваций валют, третьи связывают все в основном с политическими причинами. Вероятно, каждый по-своему прав.

Формально толчок привычным валютным трендам дал Народный банк Китая, который, пытаясь поддержать падающий экспорт, административным путем в три приема девальвировал юань к доллару на 4,65%, до 6,5 юаня за доллар США. Может, это и совпало по времени, но следом «полетели» российский рубль и казахстанский тенге. По состоянию на 20 августа российский рубль на торгах Московской биржи «взял» планку 68 денежных единиц за доллар и 77,5 единицы за евро. Тенге разом девальвировался на 36%: с 188,38 до 255,26 денежной единицы за доллар. Нацбанк Казахстана вследствие российских событий отменил валютный коридор для курсов своей денежной единицы, отпустив тенге в свободное плавание.

Обвальное падение российского рубля аналитики считают вовсе не случайным. Мировые цены на нефть катятся вниз. Нефть марки Brent котировалась на бирже в этот же день по 46,33 доллара за баррель. Пессимисты предрекают дальнейшее падение мировых нефтяных цен. Они в этом находят и политические факторы, усматривая «месть кота Леопольда». США и Евросоюз в координации с главными нефтедобывающими странами продолжают бить по болевым точкам российской сырьевой экономики, которую называют большой бензоколонкой из-за зависимости ее внешней валютной выручки от экспорта нефти. Войной в Украине Россия вызвала со стороны Запада и других государств волны экономических санкций.

Следом за валютами ведущих стран Евразийского союза «побежал» и белорусский рубль. 24 августа по результатам торгов на бирже его курс вырос до 17.601 рубля за доллар и 19.934 рублей за евро. С начала августа девальвация белорусского рубля к доллару уже составила более 8%, по отношению к евро – почти 10%. С начала года – это уже почти 40%-ная девальвация. Как цепная реакция упал к доллару и курс киргизского сома – с 62,5 до 65 сомов. Скорее всего, начнут сыпаться и другие валюты стран-участников Евразийского союза и экономик СНГ, зависящих от России.

Как видим, экономическая прочность всех российских союзов – в одних их названиях. В обменниках и банках Беларуси уже отмечен ажиотаж в виде очередей и отсутствия валюты. В состоянии напряжения находятся и банковские вкладчики. С начала лета объемы рублевых депозитов физических лиц в банках начали сокращаться, тогда как валютные вклады растут. Усиливающийся процесс конвертирования рублевых депозитов в валютные оказывает дополнительное давление на курс белорусского рубля. Недоверие к белорусской валюте как средству накопления усилилось с того момента, когда Нацбанк под давлением директората госпредприятий-лоббистов с требованиями предоставить им дешевые кредиты начал в командном порядке неоправданно интенсивно снижать рублевые депозитные проценты в коммерческих банках. Толку от удешевления кредитов никакого, как падал ВВП, так и падает. Более того, за семь месяцев его снижение ускорялось и достигло 4% в годовом измерении. А вот бегство от рубля налицо.

Я считаю, что реальных рычагов у Центробанка России и Нацбанка Беларуси, чтобы хоть как-то повлиять на ситуацию, попросту нет. Да, можно повысить ключевые ставки, увеличить нормы резервирования по валютным ресурсам для банков или долю обязательной продажи валютной выручки на бирже для экспортеров. Но все это мы уже проходили. Тут ничего не остается, как вновь призвать власти к структурным реформам экономики. В этом году 4 млрд долларов должно быть направлено на погашение и обслуживание внешнего долга. Без рефинансирования порядка половины этой суммы Беларуси не обойтись, что сильно затрудняет различного рода маневры денежных властей во внешней и внутренней политике.

По последним событиям дал разъяснения Нацбанк. Как всегда, все неприятности вызваны внешними факторами. Мы, мол, тут ни при чем или почти ни при чем. В Нацбанке в доступной форме пояснили, что «проводимая Национальным банком гибкая курсовая политика позволяет обменному курсу выступать в качестве абсорбента неблагоприятных внешних факторов, снижая степень внешнеэкономических дисбалансов». В главном регуляторе напомнили, что влияние внешних конъюнктурных факторов может приводить к разнонаправленному движению курса, усиливая тем самым его волатильность. По мере снижения турбулентности на внешних рынках и ослабевания конъюнктурных факторов будет снижаться и волатильность обменного курса белорусского рубля. Вот так, просто и понятно. Но что по большому счету может сделать Нацбанк, если валютная выручка продолжает снижаться, если главный донор – российская экономика сама катится в тартарары, а наша экономика вслед? Остается жить известными мантрами: не печатай «пустых» денег, обеспечь свободное ценообразование, создай полноценную конкуренцию на рынке, проведи реальную приватизацию, живи по средствам. Не наступай на те же грабли.

На волі!

22 жніўня з месцаў пазбаўлення волі выйшлі ўсе асуджаныя палітвязні – былы кандыдат у прэзідэнты Мікалай Статкевіч, а таксама Мікалай Дзядок, Ігар Алiневіч, Яўген Васьковіч, Арцём Пракапенка, Юрый Рубцоў.

РЭПЛІКА

Чаму яны не сустракалі Статкевіча на аўтавакзале «Усходні»?

Інфармацыя пра тое, як грамадскасць сустракала Мікалая Статкевіча, абляцела ўсе сайты, і няма неабходнасці паўтарацца.

Скажу толькі: у той суботні вечар на сталічным аўтавакзале "Усходні" я ўбачыла многіх вядомых палітыкаў, грамадскіх дзеячаў. Прыемна было павітацца з рэжысёрам Вольгай Нікалайчык і пісьменнікам Уладзімірам Арловым, сябрамі суполкі "Арт-Сядзіба" і іншымі. Падыходзілі і простыя беларусы. Але некаторых былых паплечнікаў Статкевіча ў той вечар на вакзале не аказалася.

Чаму?

Таццяна Караткевіч пакінула такі допіс на сваёй старонцы ў "Фэйсбуку": "Вызваленне палітвязняў – найлепшая навіна". Пры гэтым, заўважце, сама спадарыня Караткевіч не прыехала павітаць экс-кандыдата ў прэзідэнты, бо, як патлумачыла, не была ў Мінску. Старшыня АГП **Анатоль Лябедзька** таксама не з'явіўся на аўтавакзале "Усходні" – ён быў у вёсцы. У панядзелак вярнуўся з адпачынку **Уладзімір Някляеў.**

Старшыня партыі "Справядлівы свет" **Сяргей Калякін** сцвярджае, што *"прадказваў вызваленне Статкевіча яшчэ месяц таму".* Аднак спадар Калякін таксама не прыехаў сустрэць Статкевіча, бо, паводле яго слоў, *"даведаўся толькі на наступную раніцу".*

Як вядома, у свой час Мікалай Статкевіч узначальваў Беларускую сацыял-дэмакратычную партыю (Грамада). Але чамусьці сённяшнія яе лідары таксама не палічылі неабходным павітаць яго ў сувязі з вызваленнем з-за крат.

Не ўбачыла я на аўтавакзале ні Мілінкевіча, ні Лагвінца, ні Карніенку, ні іншых вядомых апазіцыянераў.

А можа, яны ўжо не апазіцыянеры?

Кацярына АНДРЭЕВА.

СА СВЯТАМ!

25 жніўня – гадавіна абвяшчэння незалежнасці Беларусі

У гэты дзень у 1991 годзе набыла моц Дэкларацыя аб суверэнітэце краіны. Рашэнне замацаваць незалежнасць прыняў Вярхоўны Савет БССР услед за іншымі рэспублікамі Савецкага Саюза. Гэта адбылося пасля правалу ГКЧП у Маскве. 25 жніўня на плошчы Леніна ў цэнтры Мінска адбыўся шматтысячны мітынг, удзельнікі якога патрабавалі разагнаць камуністычную партыю. Дэпутат Вярхоўнага Савета 12-га склікання ***Сяргей Навумчык*** *так узгадвае пра гэты дзень у гісторыі Беларусі:*

– Народы па-рознаму абвяшчаюць пра Незалежнасць, пра нараджэнне новай краіны. У Беларусі гэта адбылося 25 жніўня 1991 года, калі Вярхоўны Савет надаў Дэкларацыі аб суверэнітэце статус канстытуцыйнага закона і прыняў пакет рашэнняў, накіраваных на рэалізацыю незалежнасці.

Гэтая падзея ўпарта ігнаруецца – як у Беларусі, так і заходнімі даследчыкамі.

У Беларусі яна замоўчваецца, паколькі рэжым Лукашэнкі арыентаваны на падтрыманне ў грамадскай свядомасці міфа пра савецкі перыяд як самы светлы перыяд беларускай нацыі. А дзень 25 жніўня 1991 года, акрамя абвяшчэння Незалежнасці, адметны яшчэ і тым, што ў гэты дзень была спынена дзейнасць Камуністычнай партыі Беларусі, членскі білет якой Лукашэнка, паводле ягонага прызнання, ніколі не выкідваў.

На Захадзе ігнараванне гэтай падзеі мае іншыя прычыны. Часам у тэкстах нават вельмі кваліфікаваных, добрасумленных заходніх даследчыкаў даводзіцца чытаць, што Беларусь атрымала незалежнасць у выніку распаду СССР. Менавіта ў такой паслядоўнасці: спачатку распаўся Савецкі Саюз (зразумела, па волі Ельцына), а потым Беларусь атрымала Незалежнасць (як вынікае – з міласці Ельцына). Пад распадам СССР маецца на ўвазе пагадненне, падпісанае ў Віскулях у снежні 1991 года. Словам, толькі ў выніку волі некалькіх палітыкаў (некаторыя называюць гэта капрызам) на мапе свету з'явілася новая краіна. Часта незалежнасць Беларусі заходнія аналітыкі называюць «выпадковай».

Такі падыход адлюстроўвае павярхоўны, стэрэатыпны падыход, які не мае нічога агульнага з рэальнасцю.

Па-першае, Беларусь дэ-юрэ была незалежнай краінай ужо 25 жніўня 1991 года – у такой жа ступені незалежнай, як Літва альбо Польшча. Канешне, наперадзе быў доўгі шлях адбудовы дзяржаўных інстытуцый, уключаючы ўвядзенне сваіх грошай, стварэнне ўласнага войска, але і ў той жа Літве такі шлях не адбыўся ў адзін дзень. Іншая справа, што тагачаснае кіраўніцтва Беларусі, ігнаруючы патрабаванні дэпутатаў Народнага Фронту, марнавала час і гуляла ў бесперспектыўныя гульні з Гарбачовым.

Па-другое, сам распад СССР быў вынікам тых працэсаў, якія адбываліся ў канцы 1980-х – на пачатку 1990-х у былых савецкіх рэспубліках. У тым ліку і ў Беларусі, у якой палітычны авангард грамадства выразна патрабаваў незалежнасці.

Незалежнасць Беларусі была не выпадковасцю, а вынікам сістэмных палітычных намаганняў. Незалежнасць як галоўная палітычная мэта была заяўлена на Сойме БНФ яшчэ ў маі 1990 года. Дэкларацыя была прынята 27 ліпеня 1990 года, але з узгадненнем пра падпісанне саюзнай дамовы (такім чынам, Беларусь заставалася ў складзе СССР). Таксама Дэкларацыя прызнавала Канстытуцыю і законы СССР вышэйшымі за беларускія. Увесь год парламенцкая апазіцыя намагалася ад Вярхоўнага Савета надаць Дэкларацыі статус канстытуцыйнай сілы, і толькі 25 жніўня 1991 года ўдалося гэта зрабіць.

ПАСЛЯ ПУБЛІКАЦЫІ Ў "НАРОДНАЙ ВОЛІ"

Даручана прыняць вычарпальныя меры па вырашэнні сітуацыі

Галоўнаму рэдактару газеты "Народная Воля" Сярэдзічу І.П.

Паважаны Іосіф Паўлавіч!

У сувязі з тым, што 11 жніўня 2015 года ў газеце "Народная Воля" быў надрукаваны калектыўны ліст дольшчыкаў будаўніцтва аб'екта "Шматкватэрныя жылыя дамы з аб'ектамі грамадскага прызначэння ў межах вуліц Валгаградскай–Ватуціна–Караленкі–Кутузава з вылучэннем першай чаргі – шматкватэрны жылы дом з убудаванымі гандлёвымі і адміністрацыйнымі памяшканнямі і падземнай аўтастаянкай", паведамляем наступнае.

Выкладзеныя ў ім пытанні знаходзяцца на кантролі дзяржаўных устаноў, у тым ліку Адміністрацыі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

У Савеце Міністраў адбылася нарада з удзелам прадстаўнікоў Камітэта дзяржаўнага кантролю, Міністэрства архітэктуры і будаўніцтва, Міністэрства юстыцыі, Мінскага гарвыканкама, страхавой кампаніі РУП "Белэксімгарант", дзе разгледжаны розныя варыянты магчымага завяршэння ТАА "Валынь" будаўніцтва аб'екта ў рамках дзеючага заканадаўства.

Мінскім гарвыканкамам у Эканамічны суд г.Мінска пададзена заява аб эканамічнай неплацежаздольнасці (банкруцтве) ТАА "Валынь".

У дачыненні кіраўнікоў ТАА "Валынь" па факце раскрадання грашовых сродкаў удзельнікаў будаўніцтва ўзбуджана крымінальная справа. Расследаванне праводзіцца Следчым камітэтам.

Кіраўніком Адміністрацыі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь даручана старшыні Мінскага гарвыканкама трымаць пытанне на асабістым кантролі і прыняць вычарпальныя меры па вырашэнні сітуацыі.

В.В.МІЦКЕВІЧ,
намеснік Кіраўніка
Адміністрацыі Прэзідэнта
Рэспублікі Беларусь.

ТЭМА ДНЯ

Іосіф СЯРЭДЗІЧ

Выпрабаванне Свабодай

Няўдзячная справа – даваць парады. Як і выказваць нейкія заўвагі тым, хто толькі што пабываў у пекле і ледзь жывы выкараскаўся адтуль.

Але ж і маўчаць, сціснуўшы зубы, рабіць выгляд, быццам тое, што адбываецца навокал, мяне не хвалюе, не цікавіць – не магу.

У суботу нарэшце Бог узгадаў пра нашу грэшную зямлю. І навёў Аляксандра Лукашэнку на думку выпусціць з-за крат на волю Мікалая Статкевіча, Ігара Аліневіча, Яўгена Васьковіча, Мікалая Дзядка, Арцёма Пракапенку, Юрыя Рубцова.

Няма сэнсу нагадваць, з якой нагоды гэтыя людзі не адзін год пакутавалі ў турэмных засценках. Ёсць вердыкт афіцыйнай Феміды, і ёсць заключэнні праваабарончых арганізацый, у тым ліку міжнародных. Яны кардынальна розняцца, апошнія лічылі ўсіх шасцярых палітычнымі вязнямі.

Пакіну за калегамі каментарыі і наконт таго, чаму А.Лукашэнка злітаваўся над асобамі, моцнымі духам, менавіта цяпер, а не, скажам, год-два таму. Заўважу толькі: тыя, хто сустракаў на аўтавакзале "Усходні" таго ж Мікалая Статкевіча, скандзіравалі "Герой!" і падкідвалі яго на руках. Героямі выйшлі з турмаў і іншыя пакутнікі.

Ды што казаць, сёння ў вачах значнай часткі грамадства ўсе шасцёра – героі. Але гэта сёння, а што будзе заўтра, праз год, два, тры?.. Што значаць словы М.Статкевіча "Я вяртаюся не ў палітыку, я вяртаюся ў барацьбу"? З кім будзеш змагацца, спадар Мікола? Дзеля чаго? Якія метады возьмеш на ўзбраенне? Пытанні без адказаў. І нельга іх зараз патрабаваць ад чалавека, які толькі-толькі ўбачыў неба над галавою і ўдыхнуў свежае паветра.

І ўсё ж я невыпадкова ўзяўся за пяро. Сёння, як і раней, мне не дае спакою такое пытанне: "А што далей?" Помню, менавіта ў такой фармулёўцы я некалі ў прысутнасці прафесара Вячаслава Оргіша задаў яго толькі што вызваленаму з турмы Аляксандру Казуліну. Знайшлі ціхі куточак у Мінску і там за півам без старонніх вачэй абмяркоўвалі гэтае лёсавызначальнае пытанне, нават дапамагалі ўчарашняму вязню знайсці на яго адказ. Маўляў, напачатку трэба аднавіць здароўе, адпачыць, прааналізаваць кожны крок, зроблены на шляху палітычнай дзейнасці, а пасля публічна звярнуцца да сваіх актыўных прыхільнікаў, да ўсяго беларускага народа. Звярнуцца з канкрэтнай праграмай дзеянняў, з заклікам да далейшага змагання за новую Беларусь.

Тады Аляксандр Казулін успрымаўся значнай часткай электарату ледзь не як адзіны сур'ёзны апанент Лукашэнкі, як лідар, які здольны аб'яднаць апазіцыю, зрабіць многае па згуртаванні ўсяго беларускага народа. Буду шчырым, я верыў у Казуліна як ні ў кога іншага. Як і мільёны людзей, быў уражаны яго мужнасцю. Больш за пяцьдзясят сутак трымаў ён галадоўку ў турэмных сутарэннях. Не дні, а, лічы, гадзіны аддзялялі яго ад сыходу на той свет. Выжыў, выстаяў! Вярнуўся на волю героем! А што далей?

Далей мінуў месяц, другі, трэці, а Казулін маўчаў. Маўчыць ён і сёння, хоць з таго часу, калі ён выйшаў на свабоду, ужо прайшлі многія гады! Не палічыў ён неабходным сустрэцца з тымі вядомымі і вельмі паважанымі ў краіне людзьмі, якія, не зважаючы на рэпрэсіі, на магчымыя непрыемнасці па службе, паставілі свае подпісы пад першым, надзвычай важным, зваротам у яго падтрымку, што быў надрукаваны 19 лютага 2005 года на тытульнай паласе "Народнай Волі". Такога магутнага па грамадска-палітычным гучанні дакумента я не магу ўзгадаць, перабіраючы ў памяці ўсё сваё творчае жыццё. Можаце ўявіць: амаль дзевяноста знакавых асоб краіны выказалі жаданне быць побач з Аляксандрам Казуліным, як толькі ён аб'явіў аб намеры стварыць грамадскі рух "Воля народа". Яны былі яго маральным апірышчам і тады, калі ўлады кінулі былога рэктара Белдзяржуніверсітэта за краты. Маглі быць і пасля вызвалення з турмы. На жаль, дыялог перарваўся. І я за ўсе мінулыя гады так і не зразумеў, чаму Аляксандр Уладзіслававіч, які геройчна перанёс страшэнныя выпрабаванні, пасля вяртання з турмы фактычна паставіў крыж на сваёй палітычнай дзейнасці, сышоў, можна сказаць, у нябыт. Сышоў, нават не падзякаваўшы тым добрым людзям, якія хацелі бачыць у ім новага лідара Беларусі.

А ці ж мала было ў грамадскасці спадзяванняў на іншых яркіх асоб, якія ўзыходзілі на палітычным небасхіле Беларусі! Узгадаем таго ж Андрэя Клімава. Вось ён гучна заяўляе пра пачатак "беларускай рэвалюцыі". (Наогул, яго красамоўства не ведала межаў.) Шкада толькі, што яму не хапала станоўчых практычных вынікаў. Таму пасля кожнай паразы Андрэй аказваўся за кратамі. І кожны раз выходзіў з турмы... героем. А што на фінішы? Нічога. Вось ужо некалькі гадоў Андрэя Клімава, як і Аляксандра Казуліна, не чутно і не бачна.

А ці не звярнулі вы ўвагу на такую характэрную асаблівасць беларускай апазіцыі: за кратамі апаненты ўлады становяцца нацыянальнымі героямі, а як толькі выходзяць на свабоду, дык альбо наогул знікаюць з палітычнага далягляду Беларусі, альбо аказваюцца ў ценю актыўнага грамадскага жыцця. Сяргей Скрабец, Міхаіл Чыгір, Дзмітрый Бандарэнка, Андрэй Саннікаў, Павел Севярынец, Дзмітрый Дашкевіч... Не пералічыць усіх, з кім, здавалася, можна горы звярнуць. Але, на жаль, зрабіць гэта пакуль не ўдалося.

А ці ўдасца "звярнуць горы" з кім-небудзь з тых шасцёх, каго два дні таму выпусціў з-за крат на волю Аляксандр Лукашэнка? Выпрабаванне турмой, доўгім зняволеннем Мікалай Статкевіч, Ігар Аліневіч, Яўген Васьковіч, Мікалай Дзядок, Арцём Пракапенка, Юрый Рубцоў вытрымалі з гонарам. А вось ці вытрымаюць яны выпрабаванне Свабодай? Ці не сыдуць з цягам часу ў палітычны нябыт, як сышлі многія папярэднікі?

Так, кожны чалавек мае права самастойна вызначаць, як яму жыць, па якіх правілах дзейнічаць, якіх арыенціраў прытрымлівацца, якую мэту лічыць прыярытэтнай. Такое права застаецца і за шасцю вышэйназванымі асобамі. Вось толькі цікава, як яны, сённяшнія героі, гэтым правам распарадзяцца: або далей будуць мужна змагацца з усім тым, што супярэчыць агульнанародным, агульнанацыянальным інтарэсам, або ўсё ж збочаць з палітычнага шляху, на якім больш калючых шыпоў, чым ружаў.

Адказ засведчыць час.

P.S.

Паставіў кропку, а ў галаве раптам мільганула думка: навошта рабіць нейкія віртуальныя прагнозы, калі сёння работы для ўчарашніх вязняў – хоць адбаўляй. Яшчэ перад пасадкай у турму Мікола Статкевіч узяўся за стварэнне новай сацыял-дэмакратычнай партыі. Ёсць у нас дзве – трэба, бачыце, трэцяя. А ці не лепш было б наладзіць нармальную дзейнасць хаця б адной з існуючых? Чаму б не звярнуцца да таго ж Станіслава Станіслававіча Шушкевіча з прапановай, каб ён перадаў табе, спадар Мікола, лейцы кіравання партыяй, якую афіцыйна ўзначальвае, але аб якой даўным-даўно нічога не чуваць? Усё роўна рана ці позна, але некаму давядзецца займацца рэанімацыяй гэтай партыі.

Б'юцца ў канвульсіях і многія іншыя палітычныя структуры. Падстаўляйце, хлопцы, плячо іх лідарам, рабіце ўсё, каб тыя ж партыі сталі сапраўды масавымі, каб у іх шэрагі пацягнуліся тысячы людзей. Ці ж не сорамна, што ні партыя "Справядлівы свет", ні Аб'яднаная грамадзянская партыя не змаглі сабраць неабходную колькасць подпісаў за вылучэнне іх лідараў кандыдатамі на прэзідэнцкую пасаду?

А ці ж няма за што ўчапіцца ў эканамічнай сферы? Вунь колькі нявырашаных праблем! І не ўсе яны патрабуюць разгляду на дзяржаўным узроўні. Часам дастаткова індывідуальнай ці грамадскай ініцыятывы – глядзіш, і камень зрушыцца з месца.

Адным словам, за работу, сённяшнія героі! Канкрэтную, выніковую. За тую, якая паспрыяе будаўніцтву новай Беларусі.

АКТУАЛЬНАЯ ТЕМА

Юрий ПАШИК: «Мы должны идти в ногу с Европой!»

Не исключено, что уже лет через 10 в магазинах начнут продавать говорящие холодильники и стиральные машины. Они сами будут экономить энергию – нам даже нажимать на кнопки не придется.

Думаете, фантастика?

Нет! Прогресс!

Об этом и не только – в разговоре со специалистами ОАО «Испытания и сертификация бытовой и промышленной продукции «БЕЛЛИС», которые совместно с Немецким обществом по международному сотрудничеству GIZ реализуют проект технической помощи Евросоюза «Поддержка в области норм и стандартов в сфере энергоэффективности потребительских товаров и промышленной продукции ENPI/2013/280-415».

Дорогое удовольствие

В Беларуси нужно внедрять самые лучшие мировые разработки. Так считает директор «Беллис» ***Юрий Пашик.***

– В рамках реализации проекта европейской помощи мы не только работали над темой и поставленными задачами, но и постоянно мониторили, что делают наши партнеры и коллеги в Евросоюзе, США и Юго-Восточной Азии, – *говорит директор «Беллис»* **Юрий Пашик.** – Начну с анекдота. Расценки в известном заведении. В прайсе указаны: услуга, наблюдение за услугой и наблюдение за наблюдающим. Самое дорогое – наблюдение за наблюдающим. Если это переформатировать на нашу ситуацию, то самое дорогое для нас с точки зрения потерь – просто наблюдать за наблюдающим. Мы должны уже сегодня думать, как получить максимальный эффект для себя, используя современные мировые наработки.

Чтобы оценить потенциал энергосбережения тех же стиральных машин, холодильников, источников света или светильников, в Евросоюзе проводятся исследовательские и испытательные работы, которые длятся не один год. Их стоимость – от миллиона долларов и выше. По статистике, самое долгое исследование шло 56 месяцев и стоило 5,5 миллиона евро. В процессе исследований определяют, каким образом конкретная группа продукции может быть энергоэффективна с точки зрения энергопотребления. Изучаются конструкция, принцип действия и технология производства. По результатам подобных исследований оценивается потенциал, разрабатываются стандарты на требования к этой продукции и уже на финише – законодательные акты, которые делают их обязательными. Понятно, что у нас нет ни интеллектуального, ни финансового ресурса, чтобы самостоятельно проводить подобные исследования. Да и зачем изобретать велосипед, если можно просто держать руку на пульсе, следить, что происходит у коллег, брать их результаты на вооружение и оперативно реализовывать у себя в стране.

Говорящий холодильник

Оказывается, даже обычный водопроводный кран может быть энергоэффективным!

– Мы уже говорили о том, как правильно использовать и какие покупать холодильники, стиральные машины, ноутбуки, чтобы не разориться на оплате счетов за электроэнергию, – *продолжает ликбез по энергоэффективности* ***Юрий Пашик***. – Однако на сегодняшний день ресурс поиска новых энергоэффективных решений для этих категорий продукции практически исчерпан. Мы получили экономию, но мировое инженерное сообщество идет дальше. Сейчас европейцы идентифицировали около 30 групп различного оборудования, на которое введены (или в ближайшее время будут введены) требования в области энергоэффективности. Напомню, что в Европе уже есть 23 группы продукции, охваченные подобными требованиями, но в настоящее время идет активная фаза исследований и разработка проектов регламентов для 26 групп. Замечу, что три новые группы появились в течение последних двух месяцев. Динамика молниеносная!

Какие группы промышленного оборудования попали в сферу внимания европейцев?

1.Технологическое оборудование, которое используется для хранения, трансформации и передачи электрической энергии. Это трансформаторы, кабельная продукция и источники бесперебойного питания.

2. Оборудование для охлаждения, начиная от холодильных систем, в которых в магазинах хранят мороженые и охлажденные продукты, заканчивая холодильными системами, которые применяются в технологических целях.

3. Оборудование для обеспечения технологических процессов теплом и сжатым воздухом. Это всевозможные печи – плавильные, для обжига и закалки металла. Сюда же относятся системы отопления, компрессоры для подачи сжатого воздуха и твердотопливные котлы как малой, так и большой мощности.

4. Станки и инструменты, электрические двигатели большой мощности и вся гамма насосов, которые используются практически везде.

5. Отдельная группа – это все, что связано с энергоэффективностью зданий, включая окна и краны для воды. Что касается кранов, то в Европе сейчас идет исследование, каким образом краны для воды могут улучшить энергоэффективность. Везде применяется огромное количество самых разных кранов, поэтому европейцы выясняют, какие именно должны быть в массовом применении: латунные, керамические или другие, чтобы технология их производства, эксплуатации и утилизации была наиболее энергоэффективной. Как раз сейчас тема кранов исследуется со всех сторон.

6. Умные системы. Как они будут выглядеть, честно говоря, я и сам еще окончательно не представляю. Речь идет о суперумных холодильниках, стиральных машинах, системах освещения, которые за счет своих мозгов будут минимизировать потребление энергии. Причем уже не хозяйка будет решать, какую кнопку нажать и какую программу выбрать, а они сами будут принимать решение! При этом у такой техники будет предусмотрена система интерактивного общения с хозяином.

Я не удивлюсь, если через 10–15 лет в магазинах уже будет невозможно купить обычные холодильники и стиральные машины – будут только умные системы управления. Одним словом, в этой области мы все ближе подходим к фантастическим романам и фильмам, где человек только нажимает на кнопки, а за него все решения принимает техника. А здесь, может быть, даже и на кнопки нажимать не придется...

Все оборудование, которое сейчас так пристально изучают европейцы, используется нами в самых разных сферах. Что-то мы сами производим, а кое-что даже успешно экспортируем, в том числе и в Европу. Поэтому очень важно, чтобы мы не были просто наблюдателями – слишком большую цену, как я уже говорил, придется за это заплатить. Сегодня необходимо выстроить четкую систему управления техническим экспертным сообществом, чтобы каждый на своем уровне и в своей области был вовлечен в мировой процесс. Наши специалисты должны ориентироваться в европейских трендах. Потому что если мы не будем идти в ногу с Европой и не станем синхронно вводить новейшие требования на стандарты по энергоэффективности, то я не исключаю, что в ближайшем будущем нам снова, как в далекие 1990-е годы, придется покупать бэушные автобусы, троллейбусы, станочки и даже носочки...

Должен заметить, что европейский проект технической помощи позволил нам не только эффективно сработать, но и заставил думать о будущем. Куда идти дальше, на что ориентироваться? Как отец двоих сыновей, я всегда считал, что должен дать своим детям не рыбку, а удочку. А уж рыбку пусть сами ловят... Так и здесь: на европейскую помощь надейся, будь благодарен, что эта помощь оказана, но помни, что это только начало. Дальше нужно прикладывать собственные усилия.

К СВЕДЕНИЮ

Перспективные для Беларуси направления технического регулирования в области энергоэффективности и энергомаркировки

Приоритетные группы продукции для технического регулирования в области энергоэффективности и энергомаркировки:

№	Группы продукции	Требования в Евросоюзе: Экодизайн (ЭД)	Требования в Евросоюзе: Энерго-маркировка (ЭМ)	Требования в Беларуси: ЭД	Требования в Беларуси: ЭМ	Расчетный потенциал энергосбережения в ЕС, млрд. кВт*ч/год к 2025-2030 году	Расчетный потенциал энергосбережения в Беларуси, млрд кВт*ч/год к 2025 году
	Передача, трансформация, хранение						
1	Силовые трансформаторы	Введены требования		-	-	16,2	0,32
2	Кабели силовые	Разработка проекта регламента		-	-	до 13 млрд кВт*ч/год	0,26
3	Источники бесперебойного питания	Подготовительные исследования		-	-	11,44 млрд кВт*ч/год	0,23
	Промышленное оборудование для охлаждения, обогрева						
4	Торговое холодильное и морозильное оборудование	Введены требования	+	-	-	до 18	0,36
5	Профессиональное холодильное оборудование	Разработка проекта регламента		-	-	до 4	0,08
6	Системы воздушного обогрева, охлаждения	Разработка проекта регламента		-	-	1900 тыс. т.н.э.*	38 тыс. т.н.э.*
	Технологическое оборудование						
7	Профессиональные небытовые стиральные машины	Проект регламента	Завершаются подготовительные исследования	-	-	до 7,5	0,15
8	Кофемашины профессиональные	Разработка проекта требований		-	-		
9	Вентиляторы	Введены требования		-	-	до 54	1,07
10	Компрессоры	Разработка проекта регламента		-	-	до 10,5	0,21
11	Электрические двигатели (не входящие в область распространения Регламента 640/2009/ЕС)	Завершаются подготовительные исследования		-	-	до 21	0,42
12	Промышленные и лабораторные печи	Разработка проекта требований		-	-	до 90 млрд кВт*ч/год	1,8
13	Паровые котлы (промышленные)	Завершаются подготовительные исследования		-	-	13%	
14	Насосы сточных вод	Подготовительные исследования		-	-	до 1,6 млрд кВт*ч/год	0,032
15	Насосы для бассейнов, прудов, фонтанов, аквариумов	Подготовительные исследования		-	-		
16	Серверы класса «Enterprise»	Завершаются подготовительные исследования		-	-	до 44,8 млрд кВт*ч/год	0,89 млрд кВт*ч/год
	Системы вентиляции и отопления						
17	Вентиляционные установки зданий	Введены требования	Введены требования	-	-	67,57 млн Гкал/год к 2025	1,3 млн Гкал/год
18	Твердотопливные котлы до 500 кВт	Проект регламента	Разработка проекта регламента	-	-	до 500 тыс. т.н.э*	
19	Местные обогреватели твердотопливные до 50 кВт	Проект регламента	Разработка проекта регламента	-	-	до 600 тыс. т.н.э*	
	Станки						
20	Станки и электроинструмент (добровольное соглашение)	Завершаются подготовительные исследования		-	-		
	Здания						
21	Окна (фасадные, для крыш)	Разработка проекта регламента	Подготовительные исследования	-	-		
22	Умная техника	Разработка проекта регламента		-	-		
23	Осветительные системы	Разработка проекта регламента		-	-		
24	Краны и душевые		Подготовительные исследования	-	-		
	Прочее						
25	Медицинские приборы изображения (добровольное соглашение) Компьютерная томография (КТ) Магнитно-резонансная томография (МРТ) Ядерная медицина Ультразвук Рентгеновское излучение	Разработка проекта требований		-	-		
26	Звуковая аппаратура (добровольное соглашение)	Завершаются подготовительные исследования		-	-	?	
						ИТОГО:	6,09 млрд Вт*ч/год 1,3 млн Гкал/год

По данным Белстата, объем потребления в Беларуси в 2013 году тепловой и электрической энергии – 69,482 млн Гкал и 37,8 млрд кВтв*ч/год соответственно, расчетный потенциал энергосбережения от введения требований к энергоэффективности и энергомаркировки для групп продукции, указанных в таблице, может составить до 1,87% от общего потребления в Беларуси тепловой энергии и до 22% от потребления электрической энергии.

* т.н.э. – тонны нефтяного эквивалента

1 тонна нефтяного эквивалента = 1,4 тонны условного топлива = 1231 $м^3$ газа = 1,04 т мазута = 3,04 т угля.

Невозможное возможно

Ставь нереальные задачи – добьешься невозможного. Этот принцип, по мнению специалистов «Беллис», сегодня всем нужно брать на вооружение.

– Если говорить о перспективных для Беларуси направлениях технического регулирования в области энергоэффективности и энергомаркировки, то потенциал энергосбережения к 2030 году может составлять порядка 20–22% от общего энергопотребления на сегодняшний день, – *приводит конкретные цифры ведущий инженер «Беллис»* **Александр Петрусевич**. – Евросоюз поставил перед собой задачу снизить энергопотребление минимум на 37%. И это при растущей электрификации как промышленности, так и жилья! Европейцы подсчитали, что это реально.

Что касается Беларуси, то и для нас это абсолютно реальная цифра. Такого результата возможно достичь, если правильно и эффективно применять инструменты системы технического регулирования, если предприятия будут включаться во все современные процедуры и развиваться, если будут разрабатываться и внедряться системы энергоменеджмента, если будет сделана ставка на новые, инновационные виды энергоэффективной продукции, в том числе на умную технику, которая для нас пока – просто космос.

– Когда три года назад я услышал о том, что в Европе поставлены такие амбициозные цели (к 2020 году минус 20% энергопотребления, к 2030-му – минус 30%), я не мог понять: за счет чего?! – *разводит руками директор «Беллис»* **Юрий Пашик**. – Количество техники с каждым годом растет, технологические процессы не упрощаются, а насыщаются еще дополнительными устройствами, плюс связь, коммуникации... Но когда мы стали работать по проекту технической помощи и провели оценку, стало очевидным, что тут даже не 30, а больше процентов можно сэкономить! И самое главное – у нас, в отличие от Европы, есть возможность сработать в этом плане более эффективно. Европа в этом смысле немного инертная: пока примут решение, пройдет немало времени. А у нас это можно сделать максимально быстро. И уже были примеры, когда мы опережали Европу. Например, тот же национальный стандарт в области энергетического менеджмента был разработан и принят у нас на три месяца раньше, чем в Евросоюзе. Одним словом, было бы желание, а возможности у нас есть!

Марина КОКТЫШ.

P.S. *Продолжение следует.*

БЕЛАРУСЬ–ЕС

Санкцыі прыпыняць?

Учора расійскае інфармагенцтва ТАСС са спасылкай на свае крыніцы ў ЕС паведаміла: кіраўнікі МЗС ЕС на нефармальнай сустрэчы 4–5 верасня ў Люксембургу «разгледзяць магчымасць прыпынення санкцый супраць Беларусі».

Нагода як быццам зразумелая: з турмаў выйшлі палітвязні, а ЕС неаднаразова заяўляў, што санкцыі з Беларусі могуць быць зняты толькі пасля іх вызвалення. У інтэрв'ю ТАСС еўрапейскі дыпламат адзначыў: *«Гэтыя кансультацыі носяць свабодны характар, і тэма санкцый у дачыненні да Беларусі не ўваходзіць у іх парадак дня, бо там няма парадку дня як такога. Аднак шэраг краін ЕС ужо выказалі намер падняць пытанне аб прыпыненні дзеянняў рэжыму санкцый як мінімум на год».* Але, удакладніў дыпламат, *«гаворка пойдзе менавіта пра часовае – на паўгода ці год – прыпыненні рэжыму санкцый, але не аб іх поўнай адмене. Прагрэс у галіне правоў чалавека ёсць, аднак рашэнне аб вызваленні зняволеных прынята аднаасобным рашэннем прэзідэнта і не з'яўляецца следствам глыбокіх рэформаў судовай сістэмы і дэмакратызацыі палітычнага працэсу».*

Як вядома, санкцыі Еўрасаюза дзейнічаюць у дачыненні да 201 беларуса, сярод якіх Аляксандр Лукашэнка, высокапастаўленыя чыноўнікі, сілавікі, суддзі. Акрамя таго, у спіс санкцый ЕС уключаны 18 юрыдычных асоб.

ТРАГЕДЫЯ

Не паспелі адкрыцца, як патанула дзіця

У мінулую суботу ў сталічным аквапарку Dreamland загінуў 10-гадовы хлопчык.

Надзвычайнае здарэнне адбылося 22 жніўня каля 18 гадзін.

"Школьнік прыехаў з Гродзенскай вобласці ў Мінск да сваёй 24-гадовай сястры, – распавяла "Народнай Волі" інфармаваная крыніца. – *Дзяўчына вырашыла схадзіць з братам у аквапарк. Хлопчык знаходзіўся ў дзіцячым басейне, там вады, як кажуць, па калена. У нейкі момант яму стала дрэнна, магчыма, наглытаўся вады. Здаецца, сам падплыў да борціка, паклаў туды галаву... Людзі заўважылі стан хлопчыка, выклікалі "хуткую", медыкі павезлі яго ў бальніцу. На жаль, выратаваць не ўдалося".*

Як паведаміла прэс-служба Следчага камітэта, праведзены агляды, канфіскаваны пробы вады, апытаны наведвальнікі і работнікі аквапарку, медыцынскія работнікі, вывучаны відэазапісы камер назірання. У ходзе работы на месцы ўтаплення дзіцяці следствам канфіскавана дакументацыя, якая рэгламентуе дзейнасць супрацоўнікаў аквапарку, адказных за забеспячэнне бяспекі. Прызначаны экспертныя даследаванні, у тым ліку судова-медыцынская экспертыза.

Паводле папярэдніх дадзеных, атрыманых следствам, смерць хлопчыка наступіла ў выніку ўтаплення. Па факце здарэння заведзена крымінальная справа па ч.2 арт.338 (аказанне паслуг, якія не адпавядаюць патрабаванням бяспекі, што пацягнула па неасцярожнасці смерць чалавека) Крымінальнага кодэкса Рэспублікі Беларусь.

А вось што паведаміў у сацыяльных сетках пра тое, што адбывалася ў аквапарку, непасрэдны сведка Сяргей: *"15 хвілін стараліся самі адкачаць... Нейкі мужчына рабіў масаж сэрца, другі – згібаў ногі для цыркуляцыі крыві... Самае страшнае – абсалютная бязглуздзіца таго, што адбылося: плоская дзіцячая горка, узровень вады па пояс, татальная бездапаможнасць работнікаў зоны, якія стаялі наверсе з рацыямі. Такая ж бездапаможнасць медыка парку, якая з'явілася праз 10 хвілін і дакладна не ведала, што рабіць..."*

Пазней відавочца больш падрабязна распавёў журналістам абставіны здарэння:

"У нейкі момант я ўбачыў, як жанчына стараецца падняць з вады і выцягнуць на борцік нейкага хлопчыка... Мы разам паклалі яго на борт, я спачатку падняў яго за пояс, каб вада выходзіла. Потым пачаў рабіць штучнае дыханне. Сэрца білася, пульс быў, але хлопец быў проста ватны. Праз хвіліну падбегла жанчына, якая адпачывала, сказала, што яна – рэаніматолаг, пачала масаж сэрца. Потым падышлі яшчэ некалькі чалавек – усе нешта рабілі. Супрацоўнікі аквапарку па рацыі выклікалі мясцовага медыка. Самі яны заставаліся не тое каб абыякавыя, але, напэўна, аказанне першай медыцынскай дапамогі здавалі "дзеля птушачкі". Ды і медсястра, якая падбегла з марляй і нашатырным спіртам, таксама ўпэўненасці не дадавала. Яна нешта рабіла, але рукі трэсліся. Я не магу сказаць, праз колькі прыехала "хуткая". У такія моманты час цягнецца вельмі доўга. Але ўрачы адразу прыняліся за справу: дыханне, масаж – усё, што і мы рабілі, толькі больш інтэнсіўна і прафесійна, напэўна... Пазней нам паведамілі, што хлопчык памёр. Жанчына, якая першай прынялася даставаць яго, распавяла, што ён, стоячы ля борта і трымаючыся адной рукой за галаву, пачаў спаўзаць у ваду. Адтуль яна яго і дастала. Патапленне – асноўная версія".

Дарэчы, аквапарк Dreamland (заснавальнікам ЗАТ "Ростэм", кампаніі-заказчыка будаўніцтва аквапарку, з'яўляецца бізнесмен Юрый Авяр'янаў. – **Аўт.)** адкрыўся ў ліпені гэтага года. А ўжо праз месяц – такая трагедыя...

Алесь СВЯТЛАНІЧ.

ЖЫЛЛЁ

На адну арэндную кватэру прэтэндуюць 300 сем'яў

Такую лічбу назваў начальнік упраўлення жыллёвай палітыкі Мінгарвыканкама **Аляксандр Аўраменка.**

Пачынаючы з 2012 года ў Мінску пабудавана 7 арэндных дамоў на 770 кватэр. Усяго ў сталіцы налічваецца 5248 кватэр камерцыйнага выкарыстання.

Трэба адзначыць, што, нягледзячы на падвышаны попыт, кошт арэнднага жылля нельга назваць танным, хаця, безумоўна, ён значна адрозніваецца ад цэннікаў на арэнду звычайных кватэр, якія здаюць мінчане. Так, арэнда аднапакаёвай кватэры камунальнай формы ўласнасці ў Мінску каштуе ад 765 тыс. да 2,3 млн рублёў, двухпакаёвай – ад 1 млн да 3,2 млн, трохпакаёвай – ад 1,3 млн да 3,9 мільёна.

СТАЛІЦА

Звольнілі 313 чалавек, сэканомілі больш за 25 мільярдаў

Рэформа ЖКГ, якая праводзіцца ў Першамайскім і Партызанскім раёнах Мінска, даказала сваю эфектыўнасць, заявіў на сустрэчы з журналістамі першы намеснік старшыні Мінгарвыканкама **Уладзімір Кухараў.**

Як вядома, з 1 сакавіка ў гэтых раёнах Мінска пачалося рэфармаванне сістэмы жыллёва-камунальнай гаспадаркі. Чыноўнік расказаў, што замест 25 жыллёвых службаў са статусам юрыдычнай асобы створана 11, штат адміністрацыйна-кіраўніцкага апарату скарочаны на 313 чалавек. Такая аптымізацыя штата, згодна з разлікамі, дазволіць сэканоміць больш за 25 млрд рублёў у год.

У Мінгарвыканкаме сцвярджаюць, што рэформа праходзіць паспяхова, жыхары раёнаў не адчуваюць нязручнасцяў. Да канца года ўсе раёны сталіцы пяройдуць на новую сістэму працы, апрабаваную ў Першамайскім і Партызанскім раёнах, канстатаваў Ул.Кухараў.

НЕ ПРАПУСЦІЦЕ!

Шэдэўры Траццякоўкі пакажуць у Мінску

Экспазіцыя пройдзе з 5 верасня па 11 снежня.

На выставе будуць прадстаўлены 79 работ – Саўрасава, Грабара, Рэпіна, Шышкіна, Каровіна... Разам з працамі ўраджэнцаў Расіі – велічыняў сусветнага жывапісу ў музей прыедуць карціны ўраджэнцаў Беларусі. Дарэчы, Нацыянальны мастацкі музей Беларусі ладзіць трэцюю выставу палотнаў з Дзяржаўнай Траццякоўскай галерэі.

Народная Воля http://www.nv-online.info 25 ЖНІЎНЯ 2015 г.

НЕЛЬЗЯ МОЛЧАТЬ!

Неизвестная?

Подпольщицу Машу Брускину, казненную оккупантами в 1941 году, в Белорусском государственном музее истории Великой Отечественной войны снова заталкивают в «безликие».

О подвиге минской подпольщицы и непризнании по указанию «свыше» ее имени в означенном музее вопреки давно уже установленным фактам «Народная Воля» писала еще в октябре 2003 года. И хотя в той публикации (как и во многих других и до и после) излагались куда как убедительные факты, **кто** эта казненная девушка, приходится снова обращаться к этой теме. Ну что ж, напомню...

Маша Брускина, 17-летняя минчанка, в первые недели фашистской оккупации, работая в лазарете-концлагере, где содержались пленные советские офицеры, помогала им бежать. Действовала в подпольной антифашистской группе. Приносила в лазарет бланки документов, сообщала явки в городе, собирала гражданскую одежду, что способствовало побегам. По доносу предателя была арестована. Несмотря на допросы «с пристрастием», никого не выдала. 26 октября 1941 года была повешена у дрожжевого завода вместе с двумя другими подпольщиками.

Снимки той казни, сделанные фотографом из карательного подразделения, все-таки вырвались на широкий простор. Их впервые опубликовала в 1944 году «Комсомольская правда». Публиковались они во многих странах, вошли в фильм Михаила Ромма «Обыкновенный фашизм» и по сей день экспонируются в музеях как символ фашистского «нового порядка». Снимок, где трех патриотов ведут на казнь, вошел в учебник по истории СССР (1965 г.), в книгу «Великая Отечественная война Советского Союза 1941–1945 гг.» (Воениздат, 1967 г.).

Имена двух повешенных вскоре после войны были обнародованы: Кирилл Трус и Володя (Владлен) Щербацевич. Они посмертно награждены орденом Отечественной войны. А девушка как «неизвестная» осталась без награды, хотя и зачислена в белорусские героини.

В апреле 1968 года минский журналист Владимир Фрейдин опубликовал в трех номерах «Вечернего Минска», где работал завотделом, очерк «Они не стали на колени» – результат упорного поиска. Имя «неизвестной» было названо: Маша Брускина.

Независимо от Фрейдина столь же упорный поиск вели и московские исследователи. В том же апреле 1968 года газета «Труд» опубликовала очерк кинодраматурга Льва Аркадьева «Белорусская героиня», а спустя несколько месяцев радиостанция «Юность» дала в эфир передачу Ады Дихтярь на ту же тему с живыми голосами свидетелей. И там, и там один и тот же вывод: казненная у дрожжевого завода – Маша Брускина.

Доказательства? Их более чем достаточно. Машу на фотографии узнали ее отец Моисей Брускин, двоюродный дядя – народный художник Беларуси Заир Азгур, одноклассники Михаил Ямник, Раиса Митькина, Елена Шварцман (сидели за одной партой), Эсфирь Попик (жили на одной улице), бывший директор 28-й школы Натан Стельман, бывший секретарь комсомольской организации этой же школы Ефим Каменкович (принимал ее в комсомол) и другие – всего 22 человека. А ведь при следовательском дознании для установления личности достаточно уже двух подтверждающих свидетельств.

Какие еще нужны доказательства? Но идеологические начальники и в Минске, и в Москве, послушно следуя политике государственного антисемитизма, приняли обе публикации и радиопередачу, что называется, в штыки. Еврейку – в белорусские героини?! Пресечь!

И тут же последовали «санкции»: Владимира Фрейдина вынудили писать «объяснительную записку» и «по собственному желанию» уйти из редакции, Аду Дихтярь сразу же уволили. А в названном выше музее казненная девушка по-прежнему продолжала оставаться «неизвестной». Чтобы окончательно лишить ее имени, придумывали в противовес то одну версию, то другую. Но они были столь хилыми, что быстро рассыпались. С 1980-х годов цековские чиновники стали делать упор на еще одну придуманную версию. Дескать, юная подпольщица, повешенная у дрожжевого завода, – Шура Линевич из деревни Новые Зеленки.

– Ее вся деревня узнала! – гордо заявил мне в 2006 году тогдашний заместитель директора музея Вячеслав Козаченок.

Приехав в том же году в эту деревню, я показал снимок, где подпольщиков ведут на казнь, старожилам – Казимиру Брониславовичу Ржеутскому (1922 года рождения, ул.Школьная, 17), Марии Антоновне Шманай (1929, ул.Советская, 10), Янине Адамовне Ковалевич (1922, ул.Школьная, 1). **Никто из них свою бывшую односельчанку Шуру Линевич там не признал.** Да и помнили Шуру смутно: ее, 12-летнюю, увезла из Новых Зеленок родственница еще до войны, и больше девочку в деревне не видели.

Вот вам и «вся деревня узнала». Так рухнула и эта версия.

Но в означенном музее в отношении «неизвестной» Маши Брускиной продолжали упорствовать. На все более чем убедительные доводы, что «неизвестная» – это Маша Брускина, следовало одно и то же казенно-стандартное: «Не доказано». Такая же упертость исходила и от Института истории Академии наук, из которого поступают «научно-методические установки» для Музея истории Великой Отечественной войны. В этом ничего удивительного: данный институт – учреждение, прямо скажем, идеологическое, что уже неоднократно подтверждалось позицией его ученых мужей. Какие там независимые исследования! Что велят «сверху», того часто и придерживаются.

Особенно усердствовал в непризнании Маши Брускиной заведующий отделом военной истории и межгосударственных отношений Института истории Академии наук доктор исторических наук А.М.Литвин.

Его доводы изложены в труде «Акупацыя Беларусі (1941–1944): пытанні супраціву і калабарацыі)», в главе «Неизвестная» (Минск 2000, стр. 43–57). Он пишет:

«Источниковая база Минского партийного подполья, богатая воспоминаниями о деятельности подпольщиков в гетто, написанными по горячим следам событий, не содержит каких-либо сведений о повешении девушки из гетто (если предположить, что это была М.Брускина) в октябре 1941 г.».

Маша Брускина не входила в гетговское подполье, а действовала в составе группы Ольги Щербацевич и Кирилла Труса, которая с этим подпольем не была связана. О подпольной деятельности Маши знали только близкая подруга ее матери Софья Давидович и несколько одноклассников, кому она абсолютно доверяла и с помощью которых добывала одежду для побега из концлагеря. Так о каких воспоминаниях о ней, вошедших в «источниковую базу Минского партийного подполья», да еще «по свежим следам» могла идти речь в первые послевоенные годы! Кстати, когда Маша работала в лазарете (июль – начало сентября), Минское партийное подполье как единая организация только-только создавалось.

Еще в конце октября 1941 года в гетто знали, что повешенная у дрожжевого завода девушка – Маша Брускина, о чем свидетельствует книга одного из руководителей геттовского подполья Гирша Смоляра «Менское гета» (Минск, изд. «Технология», 2002, стр. 39–40). Могли, конечно догадываться, что она была подпольщицей. Но о каких-то подробностях этой ее деятельности – откуда узникам гетто знать? А те немногие, которые знали, отнюдь не спешили в первые послевоенные годы пополнить партийный архив или редакционные папки воспоминаниями о Маше. По стране уже шла мутная волна «борьбы с безродными космополитами», так что писать о еврейке-подпольщице было чревато. Свидетельствам тех, кто сразу же узнал Машу на фотографиях казни, ходу не давали.

А теперь о домысле А.Литвина: *«Трудно предположить, что находившаяся в гетто девушка могла беспрепятственно (и регулярно!) не только выходить за его пределы, но и выносить с собой пакеты с одеждой, перевязочными материалами, лекарства».*

Дескать, гетто строго охранялось и покинуть его можно было только в рабочих колоннах под конвоем, а *«при попытках перелезть через забор огонь открывался без предупреждения».*

Судя по такой категоричности, уважаемый доктор наук плохо знает историю Минского гетто. Никакого забора вокруг него не было. Была колючая проволока, и обнесли ею гетто не сразу. Не сразу появилась и охрана, да и не была она такой уж всевидящей, как утверждает А.Литвин. Пройти через «колючку» в «русскую» часть города было не так уж сложно, что и делали в поисках пищи многие, в том числе и дети. Из гетто ушли в лес к партизанам десятки узников. Конечно, тут был немалый риск, но жизнь заставляла. Обо всем этом уже немало опубликованных воспоминаний.

Маша Брускина начала работать в лазарете **в начале июля 1941 года, когда гетто еще не было.** Создано оно было только к 1 августа. После ареста Маши ее мать несколько раз приходила к тюрьме с передачей для дочери. Она же на второй день после казни была у виселицы. Минчанка Александра Лисовская, тогда еще девочка, проходя с братом мимо места казни, видела, как женщина, стоя на коленях перед повешенной, рыдала, повторяя: «Доченька, Мусенька!..» Когда женщина поднялась, платок с ее плеч сполз, и стала видна желтая лата. Интервью с А.Лисовской директора Музея истории и культуры евреев Беларуси И.Герасимовой опубликовано в газете «Авив» (август–сентябрь 2004 г.).

Коль уж А.Литвин взялся писать о «Неизвестной», разрабатывая «версию» о Маше Брускиной, ему следовало бы познакомиться с распоряжением командующего тылом группы армий «Центр» генерала от инфантерии фон Шенкендорфа:

«Евреям запрещается покидать район своего местожительства. Исключение составляют евреи, имеющие письменное разрешение от местной комендатуры» (Национальный архив Республики Беларусь, ф.412, оп.1, д.19, л.118).

Маша Брускина как раз и была одним из таких исключений. **В лазарет устроилась под фамилией матери – Бугакова, имела «аусвайс» (пропуск), так что подлезать под колючую проволоку гетто ей было не нужно.** Разумеется, пронося в лазарет сумку или пакет, рисковала. Но в том-то и героизм этой девушки, что рисковала своей жизнью ради благородной цели – спасения пленных советских офицеров, не говоря уже о том, с каким достоинством шла на казнь и вела себя, когда палач накидывал ей на шею петлю.

Таким образом, довод А.Литвина о том, что она, будучи узницей гетто, никак не могла работать в лазарете, несостоятелен.

Какой из его доводов, приведенных в означенном труде, ни возьми, все рушатся под напором уже установленных фактов. Ну, например...

«Среди опрошенных журналистами свидетелей нет ни одного очевидца казни (а такие свидетели есть и некоторые из них даже проживают в Минске)». Дескать, те, к которым обращались В.Фрейдин, Л.Аркадьев, А.Дихтярь и все прочие, кто говорил, что повешенная подпольщица – Маша Брускина, доверия не вызывают: самой-то казни не видели. Но уважаемый доктор наук при этом и знать не хочет, что среди них – свидетели, **видевшие Машу в петле**. Этих «невыгодных» очевидцев он просто игнорирует.

Из свидетельства Софьи Давидович:

«...Я узнала ее (Машу Брускину. – **М.Н.**) *на фотографиях, хранящихся в Музее истории Великой Отечественной войны. Знала ее хорошо в жизни. Работала с ее матерью Лией Моисеевной Брускиной* (после развода с мужем Лия Моисеевна вернулась к девичьей фамилии – Бугакова. – **М.Н.**) *в Управлении книготорговли Госиздата Белоруссии с 1937 года. До начала войны часто видела ее в оккупированном Минске вплоть до ее ареста. Кроме того,* ***видела ее на виселице на следующий день после казни 27 октября 1941 г.*** (Здесь и далее выделено мной. – **М.Н.**). *Она была в форменном школьном платье, зеленой шерстяной кофточке и белых носках. Эти вещи по ее просьбе передала ей в тюрьму мать за два дня до казни* ***в моем присутствии.*** *Мать погибла в гетто.*

С.Давидович,

член КПСС, партбилет №07363439.

Минск, бульвар Шевченко, 22, кв.34.

Тел. 70 25 64».

«Копия верна. Зав. редакцией газеты «Вечерний Минск» В.Гатило».

Видели Машу в петле отцы ее близких подруг **Веры Банк** и **Елены Элькинд**, когда узников гетто в рабочих колоннах под конвоем вели на принудительные работы. (Показания об увиденном – теперь в Национальном архиве Беларуси.)

Это что, не очевидцы? И ведь не какие-то случайные свидетели, а люди, хорошо знавшие Машу и отлично сознающие свою ответственность за свидетельские показания. Потому и сообщали свой адрес, место работы, а то и другие данные, по которым с ними легко можно связаться в случае какой-либо проверки.

Но проверок-то не было! Не было со стороны тех, кто заталкивал героиню в «неизвестные», ни одного сколько-нибудь убедительного опровержения. Ни одного! Но голословно, а то и придумывая что-то в противовес, твердили все то же: «не доказано».

Но сколько же можно доказывать очевидное! Неопровержимых доказательств в «деле Маши Брускиной» уже столько, что любой следователь (честный, разумеется) уверенно придет к неопровержимому выводу: еще как доказано!

Именно таково было заключение независимого московского эксперта-криминалиста подполковника **Шакура Кунафина** в 1985 году.

Исследовав фотоснимки девушки, казненной 26 октября 1941 года, и снимок Маши Брускиной (газета «Пионер Беларуси», 1938 г.), несмотря на некоторые различия (из-за ретуши на детском снимке), обнаружил: совпадений значительно больше.

«Анализ выявленных совпадений с учетом имеющихся различий позволяет прийти к положительному выводу, что ***на сравниваемых снимках изображено одно и то же лицо*** (здесь и далее выделено мной. – **М.Н.**).

Были изучены также письменные и устные свидетельские показания (на магнитной пленке) людей, знавших М.Брускину: соучеников, соседей по дому, близких родственников и отца, жены и дочери Кирилла Труса, казненного вместе с девушкой. ***Подлинность этих показаний и достоверность описываемых ими фактов не вызывают сомнений.***

Поэтому эти показания в совокупности с выводом по криминалистическому исследованию фотоснимков могут служить основанием для вполне определенного вывода о том, что ***девушка на снимках казни действительно является Машей Брускиной, бывшей ученицей 28-й школы гор. Минска.***

Эксперт-криминалист Ш.Кунафин».

В 2008 году власть в Беларуси все-таки вняла здравому смыслу – тому, что уже многократно доказано. Публично признал в повешенной героине Машу Брускину белорусский правитель Лукашенко (митинг на «Яме»). Минский горисполком принял решение: на барельефе, установленном на месте казни, вместо слова «неизвестная» поместить ее имя, что и было сделано. Провел еще одно, тоже независимое, исследование о бывшей «неизвестной» подполковник белорусской армии Александр Плавинский («Подпольщики без грифа «Секретно», Минск 2015, стр.6–38) и тоже с глубоко аргументированным выводом: да, казненная 26 октября 1941 года героиня-подпольщица – Маша Брускина.

Словом, это уж куда как ясно. В Израиле (недалеко от Тель-Авива) Маше Брускиной и всем еврейкам, павшим в борьбе с нацизмом, поставлен памятник, в Иерусалиме ее именем названа улица, в Вашингтоне о ней есть стенд в музее Холокоста.

А что же в Белорусском музее истории Великой Отечественной войны?

В 2013-м пришел туда. Опостылевшей подписи «неизвестная» под снимками казни уже не было. Но не было и никакого упоминания о Маше Брускиной, впрочем, как и имен Труса и Щербацевича. Пояснение безликое: «Эпізоды публічнага пакарання 26 кастрычніка 1941 года...»

Как понять подобное обезличивание уже всех троих? Разгадать сей маневр несложно. Помешала объективной гласности... Маша Брускина. Да, именно так. Назвать двоих и не назвать третью – уже скандально. А назвать ее имя идеологические чиновники, управляющие музеем, по-прежнему не хотели. Почему? Об этом ниже.

Пришлось завязать переписку с Министерством культуры, которому подчинен музей. Опускаю подробности, но в конце концов тогдашний директор музея С.И.Азаронок заверил меня: имена трех подпольщиков (а, значит, и Маши) под этими снимками появятся.

Да, вскоре появились. Казалось бы: наконец-то после многолетней государственной подлости поставлена справедливая точка.

Прошло еще два года. Музей переехал в новое, специально построенное для него здание. По-иному разместились экспозиции. Появились и новые. А как там Маша Брускина? Естественно, придя туда снова, внимательно осмотрел все, что касалось Минского подполья. Вот и соответствующий стенд: портреты подпольщиков. Среди них – девочка в пионерском галстуке (довоенный снимок Маши). А под ним, как и под другими снимками, – никаких подписей. Опять безликость? И только присмотревшись внимательнее, увидел в уголках портретных рамок не очень-то приметные номера. Маша там обозначена номером «7». И где же расшифровка? Пошарил глазами. Ага, вот она: у самого пола – щиток с пояснениями (чтобы прочитать, что там сообщается, надо основательно согнуться или присесть на корточки). Против номера «7» значится: *«М.Брускина».* И все? Нет, не все. Вслед за фамилией – в скобках... вопросительный знак. Дескать, личность окончательно не установлена. Может, это Маша, а может, и не Маша.

Пока я размышлял над этой очередной музейной хитростью, к стенду подошла очередная группа школьников. Экскурсовод – указкой к портрету мальчика, тоже в пионерском галстуке:

– Это Володя Щербацевич в детстве. Стал подпольщиком. Казнен оккупантами в 1941-м году...

О Маше – ни слова.

Тут уж встрял я.

– Скажите пожалуйста, а кто эта девочка в пионерском галстуке?

Экскурсовод явно смутилась.

– Ну, это... это тоже подпольщица. Фамилия ее точно не установлена, хотя некоторые считают ее Брускиной.

И, пресекая очередной мой вопрос, быстро увела школьников от этого стенда.

На нем есть и снимки той казни. Только лиц казненных уже не рассмотреть. А где же та ключевая фотография, обошедшая мир, на которой подпольщиков ведут на казнь и в центре которой Маша Брускина? Уж там-то лица, особенно Маши, видны отчетливо. Именно под той фотографией десятилетиями стояла позорная подпись: «неизвестная».

Фотографию изъяли. Нечего привлекать к ней внимание!

Ну что ж, понятно... Машу Брускину, несмотря на все куда как убедительные доказательства, снова заталкивают в «неизвестные». Так какой во всех этих хитростях смысл? Нынешние идеологические начальники хотят сохранить «честь мундира»? Это само собой, но суть тут, полагаю, глубже. В музее ежедневно бывают сотни посетителей. А внятно признать еврейку Машу Брускину героиней – это уже может впечататься в массовое сознание. Так что лучше подальше от этой «неудобной» правды. Подальше...

Не раз уже слышал из уст тех или иных должностных лиц: в Беларуси нет государственного антисемитизма. Но, как видим, многолетнее надругательство над памятью юной героини-еврейки, исходящее из государственных учреждений **(подчеркиваю: государственных)**, продолжается и по сей день. Это что, недоразумение, случайность?

Не думаю.

Михаил НОРДШТЕЙН.

ОТ РЕДАКЦИИ

«Народная Воля» готова предоставить страницы для изложения своей позиции как сотрудникам Белорусского государственного музея истории Великой Отечественной войны, так и ученым Института истории Академии наук, занимающимся этой темой.

ВЕРСІІ

Алігарха маглі затрымаць за вывад капіталу з краіны

Затрыманне саўладальніка холдынга «Трайпл» **Уладзіміра Япрынцава** працягвае абрастаць версіямі. Інтэрнэт-выданне "Ежедневник" са спасылкай на свае крыніцы піша, што беларускага алігарха затрымалі 14 жніўня, калі ён святкаваў дзень нараджэння. Прычынай арышту, паводле звестак выдання, магло стаць прадухіленне спробы вываду капіталу з краіны.

Афіцыйных звестак пра тое, чаму праваахоўнікі затрымалі аднаго з беларускіх алігархаў, а таксама яго сына **Казбека**, па-ранейшаму няма. Паводле інфармацыі журналістаў, Япрынцаў нібыта ці то збіраўся, ці то пачаў пераводзіць у афшоры некалькі дзясяткаў мільёнаў долараў.

Раней у СМІ паведамлялася, што Япрынцавых маглі арыштаваць праз праблемную сітуацыю з украінскімі партнёрамі з кампаніі Jaspen Capital Partner. Ім Казбек Япрынцаў і яго партнёры, атрымаўшы грошы, не паставілі дызпаліва. Гарантам гэтай здзелкі выступаў холдынг «Трайпл». Цяпер украінцы рыхтуюць пазоў на холдынг у Лонданскі суд.

ЧУЛІ?

Беларускі крызіс адбіўся на Польшчы

Мытнікі суседняй краіны канстатуюць, што беларусы сталі менш ездзіць да іх на закупы. У першай палове 2015 года на памежных пераходах у Падляскім ваяводстве мытнікі зарэгістравалі звыш 558,5 тысячы чэкаў Tax Free. Для параўнання: у 2014 годзе іх было звыш 1.230.000, а ў 2013-м – звыш мільёна.

Праўда, польскі бок кажа аб станоўчай дынаміцы з пачатку года. Горш за ўсё было ў канцы 2014-га, калі беларускі рубель пачаў імкліва слабець, а ў пунктах абмену валюты былі праблемы з яе наяўнасцю. У выніку з 1 студзеня па 8 лютага былі вывезены тавары ўсяго на суму каля 70 млн злотых.

Але ці не скончыцца хутка "станоўчая дынаміка", пра якую загаварылі польскія памежнікі? Ці будзе пры сённяшнім курсе долара ў беларусаў валюта, каб ездзіць у Польшчу нават за таннейшымі таварамі?

ПАЛЁТ

У Маскву, у Маскву...

«Белавія» будзе выконваць сем штодзённых рэйсаў з Нацыянальнага аэрапорта Мінск у аэрапорт «Дамодедово».

Эксперты канстатуюць рост пасажырапатоку на гэтым маршруце. На пачатку года частата рэйсаў была павялічана да шасці раз у дзень, і вось з 24 жніўня штодня будзе выконвацца сем палётаў паміж Мінскам і Масквой.

Дарэчы, "Белавія" выконвае рэгулярныя палёты ў сем гарадоў Расіі: Маскву, Санкт-Пецярбург, Калінінград, Сочы, Краснадар, Екацярынбург і Самару. З 8 чэрвеня бягучага года беларуская авіякампанія павялічыла колькасць рэйсаў паміж Мінскам і Санкт-Пецярбургам да чатырох у дзень.

ТАКОЕ ЖЫЦЦЁ

Дэкрэтныя ўзамен на закрыццё аграсядзібы

На мінулым тыдні прэзідэнт падпісаў указ, па якім уладальнікі аграсядзіб атрымалі права на дэкрэтны адпачынак з выплатай дзіцячай дапамогі.

Але як высветлілася, каб атрымаць дапамогу, трэба... зачыніць аграсядзібу.

Справа ў тым, што свае тлумачэнні да ўказа дало Міністэрства працы і сацабароны. З каментарыя вынікае, што *"для асоб, якія ажыццяўляюць дзейнасць у сферы аграэкатурызму, пры вызначэнні месца прызначэння і выплаты дзяржаўных дапамог на дзяцей, памераў дапамогі па доглядзе дзіцяці ва ўзросце да 3 гадоў, а таксама парадку прыпынення дзейнасці ў сувязі з доглядам дзіцяці ва ўзросце да 3 гадоў распаўсюджваюцца тыя ж нормы, якія прымяняюцца ў дачыненні да іншых асоб, якія выплачваюць абавязковыя страхавыя ўзносы самастойна, да якіх адносяцца індывідуальныя прадпрымальнікі, натарыусы, адвакаты і рамеснікі".*

Аднак па законе менавіта гэтыя катэгорыі плацельшчыкаў могуць атрымліваць дапамогу па доглядзе дзіцяці ва ўзросце да 3 гадоў у поўным памеры толькі пры ўмове, што яны прыпынілі сваю дзейнасць на гэты тэрмін. Калі казаць проста, прадпрымальнікам трэба зачыніць ІП. Значыць, тым, хто аказвае паслугі агратурызму, – аграсядзібу.

У выпадку непрыпынення імі сваёй дзейнасці, нагадалі ў Мінпрацы, дэкрэтныя *"будуць выплачвацца ў памеры 50% ад памераў, устаноўленых заканадаўствам»,* Зараз памер дапамогі на дзіця ва ўзросце да 3 гадоў залежыць ад сярэдняй зарплаты па краіне і змяняецца раз у квартал. На дадзены момант дапамога складае каля 2,3 мільёна рублёў.

Ігар ЗАЛЕСКІ.

НЯШЧАСНЫ ВЫПАДАК

Экстрэмальнае сэлфі

На мінулым тыдні вучаніца Ліноўскай сярэдняй школы Пружанскага раёна Яна Карунас трапіла пад высакавольтныя лініі электраперадач, спрабуючы зрабіць сэлфі на даху цягніка. Дзяўчынка дагэтуль знаходзіцца ў бальніцы. Хто вінавіты ў трагедыі: толькі дзіцячая бесклапотнасць?

Увечары 16 жніўня 13-гадовая **Яна Карунас** прыйшла з сяброўкай на чыгуначную станцыю ў Аранчыцах. Дзяўчынка знайшла пусты вагон і забралася на дах, каб сфатаграфавацца. Школьніца не ведала, што над ім праходзяць лініі электраперадач пад высокім напружаннем... У выніку – найцяжэйшы дыягназ: моцная электратраўма, апёк твару, шыі, рук, ног, спіны. Пашкоджана 50% мяккіх тканак цела.

Сяброўка Яны выклікала "хуткую дапамогу", школьніца імгненна была дастаўлена ў рэанімацыю Пружанскай раённай бальніцы. Але ўжо праз два дні, 18 жніўня, з-за складанасці траўмы яе перавезлі ў Брэсцкую абласную бальніцу. Урачы апёкавага аддзялення пакуль што не могуць зрабіць ніякіх дакладных прагнозаў, але, паводле іх слоў, "*дзяўчынка ў прытомнасці, стан цяжкі*", "*лечыцца такая траўма вельмі доўга".*

"Народная Воля" звязалася з роднымі школьніцы – Яна пражывае з бабуляй і дзядулем у аграгарадку Лінова.

– *Сёння Яне зробяць другую аперацыю па перасадцы скуры,* – уздыхае бабуля. – *Мы спадзяёмся на лепшае, тым больш што ёсць станоўчая дынаміка: унучка ўжо можа нават есці сама! Мы з маці заплялі ёй касічкі...*

Маці Яны пакуль не хоча размаўляць з журналістамі. Маці сяброўкі Вікторыі, якая была з дзяўчынкай падчас здарэння, кажа, што дачка дагэтуль знаходзіцца ў стане шоку. Магчыма, ёй спатрэбіцца дапамога псіхолагаў.

Бабуля Яны тым часам звяртае ўвагу на такую акалічнасць: ці дастаткова наладжаны надгляд за пустымі вагонамі на чыгунцы ў Аранчыцах? *"Дзе быў на той момант начальнік станцыі?"* – пытаецца жанчына.

Мы патэлефанавалі ў Службу бяспекі руху цягнікоў Беларускай чыгункі, дзе нам адказалі, што ў службовыя абавязкі начальнікаў станцый не ўваходзіць надгляд за пустымі вагонамі, якія стаяць на станцыях, і накіравалі ва ўпраўленне ваенізаванай аховы БЧ.

"*Мы не займаемся непасрэднай аховай станцый*, – супярэчыць вышэйназванай Службе першы намеснік начальніка ваенізаванай аховы **Сяргей Гарулёў**, але пасля прызнае: – *На жаль, нам не хапіла сіл і сродкаў, каб абясточыць гэты ўчастак чыгункі. Мы проста своечасова там не апынуліся. Звычайна, мы сумесна з БРСМ праводзім рэйды па бяспецы чыгункі. Літаральна ў гэтую суботу адбудзецца такі рэйд*".

Так, учынак 13-гадовай Яны Карунас не заслугоўвае пахвалы. Але ж чаму пустыя вагоны на станцыі ў Аранчыцах не былі абясточаны адпаведнай службай? Ці не гэты факт прывёў да няшчаснага выпадку?

Яна Карунас дагэтуль застаецца ў рэанімацыі.

КАМЕНТАРЫЙ ПСІХОЛАГА

Вынік заніжанай самаацэнкі

За апошнія некалькі год ў Беларусі і суседніх краінах распаўсюдзілася глабальная мода на сэлфі – фотаздымкі саміх сябе на камеру мабільнага тэлефона. Асабліва папулярны сэлфі сярод падлеткаў і моладзі. Імкнучыся захаваць на фота цікавы момант з жыцця, яны ідуць на вельмі небяспечныя ўчынкі, і часам пагоня за модай вядзе да трагедый: людзі гінуць за экстрэмальнае фота.

Сітуацыю каментуе спецыяліст Рэспубліканскага інфармацыйна-метадычнага рэсурснага цэнтра "Ювентус" **Кацярына Боганцава**:

– *Жаданне падлеткаў зрабіць ідэальнае сэлфі, якое павялічыць іх папулярнасць як у сацсетках, так і ў рэальным жыцці, можа быць вынікам заніжанай самаацэнкі. А гэта ў сваю чаргу выклікае няздольнасць адэкватна прагназаваць наступствы сваіх дзеянняў".*

Кацярына АНДРЭЕВА.

Народная Воля http://www.nv-online.info 25 ЖНІЎНЯ 2015 г.

КАЛОНКА АЛЕСЯ НЯЎВЕСА

Я запішу сабе ў актыў не фельетон, а дэтэктыў

73-гадовая жыхарка вёскі Пухавічы ноччу скрала з калгаснай сенажаці некалькі рулонаў сена, супраць яе ўзбуджана крымінальная справа.

Падобных крымінальных спраў
Не ведалі ў акрузе:
Уночы сена нехта скраў,
Што на калгасным лузе.
Ды не ахапак і не пук,
А цэлыя рулоны:
Ці пяць, ці, можа, дзесяць штук –
Там лік ідзе на тоны.
Калісьці кралі калгасы,
І то было не дзіва:
Быў век такі, быў час такі –
Не жыў народ шчасліва.
Цяпер жа іншы каленкор,
І гэта ўсім вядома:
Не трэба людзям з блізкіх пор
Ні сена, ні салома.
Як ні шукалі следакі,
Ды вынікаў – ніякіх.
Зламысніка – не ваклакі,
След не ўзялі й сабакі.
Чарговы можа быць "вісяк",
І гэта вельмі дрэнна.
Начальнік бэсціў так і сяк:
– Знайсці, хто сцібрыў сена!
Адзнак зламысніку, дальбог,
Не выкрылі б ніколі,
Каб следакам не дапамог
У тым сяржант Мікола.
Мікола – хлопец малады,
І да таго ж – вясковы.
Меў адпаведныя гады
І кругагляд тыповы.
Ён пахадзіў па тым сяле,
Што месціцца ля лугу.
Людзей распытваў ён, але
Ніхто не знаў злодзюгу.
(Хоць гэта дзіўна: у вёсцы
Звычайнай кожны ведае
Пра факт любы павінны ўсе
Пагудкі-пагалоскі.)
Ды ўсё ж сяржант напаў на след!
Зайшоў Мікола смела
У самавіты кабінет
Начальніка аддзела
І далажыў:
– Вядома мне
(І гэта несумненна),
Хто і на лузе, і ў гумне
Крадзе ў калгасе сена!
Цяпер з Міколам у сяло
Прымчала спецгрупа,
Дык следакам нядобра было,
І пазіралі тупа:
Бабуля ссохлая, як здань,
Штось сее куранятам...
– Ты да каго прывёз нас? Глянь! –
Міколу крыкнуў маёр. –
Падумаў лепш бы, астатнім,
Паразважаў хоць трошку:
Яна не тое што рулон –
Не ўздыме нават ношку!
Мікола ім сказаў:
– Дарма,
Што "адуванчык божы".
Сумненняў у мяне няма –
Памылкі быць не можа!
Сто год старой пражыве! –
Пыхліва від ягоны. –
Праверце: у яе хляве
Знаходзяцца рулоны.
На ўсякі выпадак у хлеў
І праўда зазірнулі.
Адзін следак ажно самлеў:
Запас такі ў бабулі.
Там і рулоны, і мурог
З калгаснай сенажаці...
Здзіўлення ён стрымаць не мог,
Як допыт вёў у хаце.
Ды і другія следакі –
Шалелі ад эмоцый:
– Нікуды, каб несці груз такі,
Ты маеш столькі моцы?
– Цягала на сваім вяку
Я цяжар і не гэткі...
Ну дык і сена калаку.
А што пароблю, дзеткі? –
Бабуля не хавае слёз,
У руках змога-стомна. –
Каб хто ў калгас яго прывёз,
Дык лепш было б, вядома...
Адказ, напэўна, пад канец
Чакае грамада ўся:
А як Мікола-маладзец
Пра бабку здагадаўся?
Перш чым змагу дапамагчы,
Вам падказаць адгадку,
Над гэтым самі, чытачы,
Падумайце спачатку.

* * *

Дык што ж Міколу памагло
"Праліць на злодзея святло",
Каб пакараць сурова?
У бабкі той на ўсё сяло
Адна ўсяго карова.

ВАС ЦІКАВІЦЬ

«Вячэра з прыдуркам» знікне з купалаўскай сцэны?

"Смерць народнага артыста Беларусі Генадзя Жураўля ўзрушыла мяне да глыбіні душы, – напісала ў рэдакцыю чытачка з Мінска Марына Сяргеева. – Ён быў бліскучым акцёрам, таленавітым, глыбокім, разнастайным. Я не прапускала ніводнага яго тэатральнага работ. Вось і ў бліжэйшую пятніцу, 28 жніўня, сабралася на чарговы спектакль са сваім кумірам. У гэты вечар у Купалаўскім павінны былі даваць "Вячэру з прыдуркам" з Сяргеем Барысавічам у галоўнай ролі. Але ці адбудзецца спектакль? Што будзе далей са спектаклямі, у якіх быў заняты Сяргей Журавель?"

Мы патэлефанавалі ў Купалаўскі тэатр.

– "Вячэры з прыдуркам" у бліжэйшую пятніцу не будзе. Тэты спектакль тэрмінова заменены на "Чайку" па Чэхаву. Білеты, якія былі прададзены на 28 жніўня, будуць сапраўдныя. Тыя з гледачоў, хто не бачыць "Чайку" ці не хоча глядзець гэтую пастаноўку, могуць вярнуць білеты ў нашы касы.

Пра далейшы лёс астатніх спектакляў, у якіх быў заняты Сяргей Журавель, на развітальнай цырымоніі некалькі слоў сказаў мастацкі кіраўнік Нацыянальнага акадэмічнага тэатра імя Янкі Купалы Мікалай Пінігін.

– У некаторых спектаклях, дзе іграў Сяргей Журавель, яго заменяць іншыя акцёры. А вось "Вячэры з прыдуркам", думаю, ужо не будзе. Я не ведаю, кім замяніць Сяргея Барысавіча...

Віталь ГАРБУЗАЎ.

ТАК ДУМАЮ

Купляйце беларускае!

Нядаўна давялося пабываць на Украіне. Хачу падзяліцца сваімі назіраннямі аб тым, як падыходзяць да рэалізацыі тавараў у гіпермаркетах, вялікіх і маленькіх крамах суседняй краіны.

Не сакрэт, што на ўкраінскім рынку, роўна як і на беларускім, шырока прадстаўлены расійскія тавары – ад кансерваў да прамысловых. Дык вось, ва ўкраінскіх крамах людзі ўсе расійскія тавары пазначаны спецыяльнымі адзнакамі. Той, хто хоча падтрымліваць эканоміку Расіі, купляе за ўласныя сродкі тавары расійскай вытворчасці, робіць гэта. Але па маіх назіраннях такіх людзей на Украіне няшмат. Для ўкраінцаў Расія – краіна-агрэсар, краіна-акупант. Адсюль і такі падыход – байкот усяго расійскага.

Беларусь, дзякуй Богу, ні з кім не ваюе, але, вярнуўшыся з Украіны, я ўзяў сабе за правіла: заходзячы ў краму і выбіраючы пэўны тавар, абавязкова гляджу, дзе яго выраблена.

Навошта купляць расійскі цукар, калі ў нас ёсць свой добры, выраблены на слуцкага ці гарадзейскага цукровага камбінатаў? Навошта купляць расійскія цукеркі, калі ў нас ёсць "Спартак" і "Камунарка"?

Пра тое, што "палёная" расійская гарэлка заліла Беларусь, днямі сказаў Аляксандр Лукашэнка. Дык навошта завозіць яе сюды? У кожным абласным цэнтры Беларусі ёсць свае прадпрыемствы па вырабе моцнага алкаголю, ніяк не горшага за расійскую гарэлку.

Я, як патрыёт Беларусі, не хачу падтрымліваць эканоміку чужой краіны. Таму заклікаю: купляйце беларускае!

Андрэй МІХАЛЬЧУК.
Мінск.

РЭПЛІКА

Не сейбіты, а блазаны

Прачытала ў "Народнай Волі", што атрымаць прафесію акцёра даражэй, чым урача. І ўгадала, як вясной застала сяброўку ў вельмі засмучаным стане: яе дачка – першакурсніца Гімназіі-каледжа мастацтваў, прынесла паперку аб тым, што кошт навучання цяпер – 23 з лішкам мільёны. А гэта ж нават не вышэйшая, а сярэдняя спецыяльная адукацыя!

Падобна, калі ў дзяржаве няма чаго есці, самымі запатрабаванымі спецыялістамі робяцца тыя, хто можа пацешыць народ ці адцягнуць увагу ад непрыглядных бакоў жыцця.

Аляксандра БАТУРЫНА.
Мінск.

ПОГЛЯД

Кастусь Каліноўскі – чалавек, які апярэдзіў час

Сёння я хачу ўзгадаць пра Кастуся Каліноўскага – выбітнага чалавека, адданага змагара. Рамантыка, які жыў з непагаснай верай у сэрцы. Верай у тое, што Беларусь будзе вольнай. З гэтай верай ён жыў, з ёю і памёр. Пра жыццё і дзейнасць Кастуся Каліноўскага напісана шмат нарысаў, зроблена шмат даследаванняў. Але мне хочацца засведчыць Каліноўскага з іншага боку, паказаць яго як першага беларускага праваабаронцу, бо Каліноўскі для мяне не толькі добры для свайго часу вайсковы кіраўнік, але перш за ўсё праваабаронца, які марыў пабудаваць у Беларусі новае грамадства. Грамадства роўных перад законам грамадзян. Яго выступленні прасякнуты рэфарматарскімі ідэямі. Ён быў сапраўдным дэмакратам, які апярэдзіў не толькі свой, але, напэўна, і наш час.

Чалавек новага часу

Рашучасць, мужнасць Каліноўскага, а таксама ўменне ўзяць на сябе адказнасць у складаны для Беларусі перыяд акрэслілі яго лёс. Менавіта яму было наканавана ўзначаліць паўстанне супраць імперыі Расіі.

Каліноўскі быў чалавекам шырокім, ён быў аналітыкам. Ведома ж, паўстанне пад яго кіраўніцтвам не магло ўзнікнуць, што называецца, з пустога. Зразумела, на Каліноўскага моцны ўплыў зрабіў тагачасны рост нацыянальна-вызваленчага руху ў Еўропе – у Італіі, Грэцыі... Паўстанне Каліноўскага стала своеасаблівым вынікам, выкліканым крызісам феадалізму ў Еўропе.

Тыя псеўдарэформы, якія праводзіў у дзейнічаць царызм пасля паўстання дзекабрыстаў, былі недастатковымі. Новаўвядзенні не задаволілі сялян, ім, як і раней дазвалялі апрацоўваць землі не самай лепшай якасці. У сялян, па-ранейшаму не было сапраўднай свабоды і самастойнасці. Усё гэта не магло не ўзняць хвалю пратэсту. Народныя паўстанні ўскалыхнуліся ў Літве, Польшчы, Украіне. Фактычна ва Усходняй Еўропе наспела рэвалюцыйная сітуацыя.

У Беларусі паўстанне ўзначаліў Кастусь Каліноўскі. Яго ідэі і мэты сёння назвалі б змаганнем за дэмакратычныя каштоўнасці. Каліноўскі адным з першых зразумеў, што без нацыянальнай ідэнтыфікацыі, без нацыянальнай самасвядомасці ў беларусаў няма будучыні. Барацьба Каліноўскага не была дарэмнай, літаральна праз 20 гадоў пасля паўстання ў царскай Расіі ўсё ж такі адбыліся пэўныя зямельныя рэформы, краіна стала развівацца ў больш дэмакратычным рэчышчы, прынамсі да прыходу бальшавікоў, а яшчэ пазней у 1918-м, Беларусь зрабіла спробу стаць незалежнай ад Расіі – была абвешчана БНР.

Зерне ў ніву незалежнасці Беларусі кінуў менавіта Кастусь Каліноўскі. Зерне, якое прарасло і дало сапраўдныя ўсходы толькі напрыканцы XX стагоддзя. І гэта сведчыць пра тое, што ягоная барацьба не была марнай.

Як усё пачыналася

Будучы студэнтам юрыдычнага факультэта Пецярбургскага ўніверсітэта, Каліноўскі ўзначаліў рэвалюцыйна накіраваную арганізацыю. У яе склад увайшлі такія ж студэнты, якім быў і ён сам. Менавіта тады Каліноўскі зразумеў, што за незалежнасць беларускай зямлі трэба змагацца. Змагацца з тымі, хто зрабіў Беларусь і яе народ закладнікамі чужых інтарэсаў. Тэзіс пра тое, што паўстанне Каліноўскага насіла антырасійскі характар, мне падаецца верным не да канца. Дзейнасць Каліноўскага і яго паплечнікаў была накіравана не супраць расійскага народа, а супраць бязглуздай палітыкі русіфікацыі Беларусі. Каліноўскі выступаў супраць закрыцця беларускіх школ і гімназій, супраць забароны весці справаводства на беларускай мове. Бываючы ў беларускіх вёсках і мястэчках, каліноўцы тлумачылі сялянам і шляхце, што беларусам трэба дамагчыся незалежнасці свайго краю.

Паўсюдна, дзе выступаў Каліноўскі, ён распавядаў пра гісторыю Беларусі, пра Вялікае Княства Літоўскае – магутны цэнтр сярэднявечнай Еўропы. Гэтымі сваімі выступленнямі Каліноўскі імкнуўся абудзіць самасвядомасць беларусаў, рыхтуючы народ да паўстання. Паўстання, лозунгам якога стала неўміручае «За нашу і вашу свабоду!».

Цэнтрам народна-вызваленчага руху стала Вільня. Тут працаваў Літоўскі правінцыяльны камітэт.

Народна-вызваленчы рух ставіў перад сабой тры галоўныя мэты: незалежнасць ВКЛ, свабода грамадзян, у першую чаргу сялян, поўнае, а не штучнае права на зямлю, права на адукацыю. Нацыянальна-вызваленчы рух дабіваўся сапраўднай роўнасці паміж людзьмі, незалежна ад іх статусу. Друкаваным органам паўстання стала газета «Мужыцкая праўда».

У 1863 годзе пачалося, падтрыманае Літоўскім правінцыяльным камітэтам, паўстанне ў Польшчы. Неўзабаве яно перакінулася на нашу тэрыторыю. Удзел у ім прымалі каля 80 тысяч чалавек, не толькі сяляне, але і шляхта з памешчыкамі. Перамога паўстання азначала адно – крах царызму. Тады Расія і адправіла на падаўленне паўстання сумнавядомага генерала Мураўёва, які разам са сваімі карнікамі жорстка падавіў пратэст. Пасля гэтага лёс Каліноўскага быў вызначаны. Яго арыштавалі. Хутка суд над ім вырашыў не зацягваць, бо разумелі: жывы Каліноўскі – небяспечны.

Знаходзячыся пад арыштам, Кастусь Каліноўскі не адрокся ад сваіх перакананняў і поглядаў на жыццё. Нават з-за кратаў ён працягваў змагацца. Каліноўскі пісаў нататкі, у якіх галоўным ворагам незалежнасці Беларусі адкрыта называў рускі імперыялізм. Ягоны «Ліст з-пад шыбеніцы» – гімн барацьбы за незалежнасць. Галоўная думка, пакінутая Каліноўскім нашчадкам, вечная – без сапраўднай любові да Радзімы не будзе свабоды.

22 сакавіка 1864 года Каліноўскі быў павешаны на гандлёвай плошчы ў Вільне.

Па ўсёй Беларусі прайшлі масавыя арышты і суды. Усяго 18,5 тысячы чалавек былі прыгавораны да жорсткіх пакаранняў – 128 чалавек расстраляны ці павешаны, 853 – адпраўлены на катаргу, а 11.502 – у сібірскую ссылку.

Вынікам падаўлення паўстання стала знішчэнне рымска-каталіцкай царквы ў Беларусі. Больш за тры сотні святароў былі сасланы з нашых земляў, а ў 1869 годзе Мінская дыяцэзія – рымска-каталіцкае епіскапства было ўвогуле ліквідавана.

Выкананне карных прысудаў у Мінску адбывалася на скрыжаванні сучасных вуліц Кірава, Ленінградскай і Свярдлова. Але цяперашнія беларускія ўлады дагэтуль не надалі гэтаму месцу памятнага статусу ў гонар аб паўстанцах.

Кастусь Каліноўскі – яскравы прыклад сапраўднага патрыёта Радзімы. Ён мог бы застацца жывы, калі б пайшоў на змову з уласным сумленнем, падтрымаўшы самадзяржаўе. Але ён не зрабіў гэтага, бо любіў Беларусь больш за ўласнае жыццё... Вось яго пароль:

– Каго любіш?
– Люблю Беларусь!
– То ўзаемна...

Паўстанне прайграла – людзі выйгралі

Менавіта з паўстання Кастуся Каліноўскага ва Усходняй Еўропе распачаўся сапраўдны рэвалюцыйны рух. У Польшчы, Расіі людзі сталі змагацца за роўнасць усіх перад законам, за свабоду слова, за волю і незалежнасць. Але дух Свабоды, які нарадзіўся на беларускіх землях, не даваў спакою царызму.

Паўстанне Каліноўскага несла ў сабе не толькі дух нацыяналізму, але і вымагала сацыяльных рэформ: пачынаючы ад вызвалення сялян ад феадальных павіннасцяў і перадачы зямлі ва ўласнасць заканчваючы неабходнасцю правядзення рэформ ва ўсіх сферах жыцця.

Наступствы паўстання, нягледзячы на рэпрэсіі, займелі незваротны характар, а менавіта: цалкам дыскрэдытавалі абсалютызм. У Беларусі, Расіі, Польшчы павялічылася колькасць прыхільнікаў ліберальнай апазіцыі царызму. Царызм, наколькі мог, стрымліваў рэвалюцыйны ціск з дапамогай арміі і псеўдакампрамісаў, але грамадства патрабавала новых рэформ і новых саступак.

Значэнне паўстання Каліноўскага, нягледзячы на яго паразу, неацэннае для развіцця грамадства. Пад уздзеяннем рэвалюцыйных настрояў у Расіі ўсё ж такі адбыліся дэмакратычныя рэформы. Так, істотныя змены адбыліся ў судовых органах, войску, мясцовым і гарадскім самакіраванні, адукацыйных установах, медыцыне...

Паўстанне таксама вымусіла царскі ўрад пайсці на прадастаўленне больш шырокіх правоў сялянам. Маніфест ад 19 лютага 1861 года селянін афіцыйна перастаў лічыцца прыгонным, атрымаў волю, але не атрымаў галоўнага – зямлі.

Пасля паўстання адбыліся змены і ў дзейнасці судовых органаў. Былі абвешчаны роўнасць усіх перад законам, незалежнасць суда ад адміністрацыі, адменена нязменнасць суддзяў на сваіх пасадах, было ўведзена права абвінавачанага на абарону, атрымалі распаўсюджванне прэзумпцыя невінаватасці і ацэнка доказаў па ўнутраным перакананні суддзі.

Адбылася таксама рэформа пракуратуры і следчага апарату – з'явіліся інстытуты адвакатуры, суды прысяжных і інстытут судовых следчых.

Важным вынікам паўстання стала Земская рэформа 1864 года. Ёю прадугледжвалася стварэнне органаў мясцовага самакіравання – земстваў. Гэтай рэформай былі ўведзены выбары на пасады ў органах мясцовага самакіравання ў паветах і губернях (прымаць у іх удзел мог прадстаўнік любога саслоўя). Такія вольнасці былі прадугледжаны ў 34 губернях еўрапейскай часткі Расіі.

У гарадах ствараліся органы самакіравання. Распарадчым органам стала гарадская дума, выканаўчым – гарадская ўправа.

Па сутнасці, з'явіўся новы сучасны інстытут мясцовага самакіравання, дзе знайшлося месца і бяспраўнаму селяніну, які за доўгія стагоддзі атрымаў права ўдзельнічаць у развіцці сваёй мясцовасці.

Для сялян адкрыліся земскія шпіталі, прадстаўнікі гэтага саслоўя раней былі пазбаўлены права на хоць якую медыцынскую дапамогу.

Паўстанне таксама дало штуршок рэформам у галіне адукацыі. Сталі ўтварацца народныя вучэльні. У вёсках адчыняліся школы для сялян. У ВНУ ўвялі выбарнасць на пасаду дэкана, рэктара, а таксама пашырылі правы прафесарскай карпарацыі.

Кранулі рэформы і войска. Скараціўся тэрмін вайсковай службы, у войску былі адменены цялесныя пакаранні, перапрацаваны вайсковыя статуты, уведзена агульная вайсковая павіннасць.

Асабіста я ўпэўнены: некалі ў Расіі зменяцца погляды на дзейнасць Кастуся Каліноўскага. Расіяне павінны зразумець: ён не быў іх ворагам. Проста Каліноўскі, апярэдзіўшы ўласны час, глядзеў скрозь гады, бачыў перспектыву развіцця краіны. Каліноўскі быў палітыкам еўрапейскага ўзроўню. Яго ідэі былі наватарскімі і для самой грамадзянскай супольнасці незразумелымі. Тагачаснаму грамадству не хапала адукаванасці. Да Каліноўскага ні ў Расіі, ні ў Польшчы не было ніводнага буйнога паўстання супраць царызму.

Я разумею: сучаснай Беларусі не хапае ўласнага Каліноўскага. Хаця ці можа ён з'явіцца ў грамадстве, якому не хапае разумення, што за свае правы трэба змагацца, а незалежнасць адстойваць, а не заставацца ў расійскім палоне?..

Алег ВОЛЧАК,
юрыст, кіраўнік праваабарончага цэнтра «Прававая дапамога насельніцтву», зарэгістраванага ў Кіеве.

ПРИНЦИПИАЛЬНЫЙ ВЗГЛЯД

Когда правоохранители вольно трактуют закон

Не так давно заместитель главы Администрации президента Беларуси Игорь БУЗОВСКИЙ во время обучающего семинара-практикума для пресс-секретарей наставлял собравшихся, что донести достоверную информацию читателям возможно только в том случае, когда ответственность есть не только со стороны средств массовой информации, но и со стороны должностных лиц, которые являются проводниками этой информации.

Что ж, верные слова. Но по части введения в заблуждение доверчивых граждан, думаю, правоохранители оставили далеко позади не только журналистов, но и синоптиков с бизнес-аналитиками.

Не то чтобы делали они это всегда из злого умысла, чаще все происходит по незнанию тех самых законов, которыми они должны руководствоваться в своей правоохранительной деятельности, хотя и недобрый умысел тоже встречается.

18 августа на сайте ГУВД Минского горисполкома guvd.gov.by появилась новость об очередном успехе в борьбе со злом. Читаем:

«ГУВД: изъят фальсифицированный алкоголь на сумму 44 миллиона белорусских рублей

Сотрудниками отдела по борьбе с экономическими преступлениями Заводского РУВД столицы совместно с коллегами из отдела ГАИ и сотрудниками инспекции МНС Республики Беларусь по Заводскому району за незаконную реализацию фальсифицированного алкоголя в Смолевичском районе задержан 33-летний безработный житель г.Москва».

Обратим внимание – «фальсифицированного», то есть поддельного, или, как принято сейчас говорить, контрафактного. А что написано дальше:

«13 августа около 4 часов утра правоохранители установили факт нелегальной продажи алкоголя на прилегающей территории мемориального комплекса «Курган Славы». Там мужчина должен был встретиться с очередным клиентом, с которым накануне договорился через социальные сети о поставке алкоголя. В ассортименте было спиртное (виски, водка) известных марок. Стоимость одной бутылки, в зависимости от бренда, варьировалась от 1 до 3 долларов».

В ходе обыска (!) машины задержанного было обнаружено и изъято 1160 бутылок алкогольной продукции на общую сумму 44 миллиона белорусских рублей.

В отношении задержанного составлен административный протокол по ч.1-1 ст.12.7 КоАП Республики Беларусь. Санкция данной статьи предусматривает штраф в размере до ста базовых величин с конфискацией предметов административного правонарушения, а также полученного в результате такой деятельности дохода.

Открываем КоАП и находим:

«Ст.12.7 ч.1-1: Предпринимательская деятельность, осуществляемая без государственной регистрации либо без государственной регистрации и специального разрешения (лицензии), когда такое специальное разрешение (лицензия) обязательно, если в этом деянии нет состава преступления, влечет наложение штрафа в размере до ста базовых величин с конфискацией предметов административного правонарушения, орудий и средств совершения административного правонарушения независимо от того, в чьей собственности они находятся, а также дохода, полученного в результате такой деятельности, или без конфискации».

Как видим, санкция допускает и отсутствие конфискации. Но это мелочи.

Как следует из вменяемой статьи, правонарушение административное. Тогда каким образом доблестные правоохранители умудрились произвести обыск транспортного средства? Это процессуальное действие регулируется ст.210 УПК. А в административном производстве допускается только личный обыск задержанного.

Так что же проделали с имуществом правонарушителя? Наверное, все-таки произвели досмотр, составили протокол досмотра, а затем протокол изъятия предметов правонарушения.

Оставим в стороне квалификацию правонарушения, это дело надзорных органов и суда, хотя наличие большого количества алкоголя иностранного производства без акцизных марок больше соответствует ст.12.23.2: *«Ввоз в Республику Беларусь, перевозка по ее территории, хранение на ней алкогольных напитков, не маркированных в установленном порядке акцизными марками Республики Беларусь и (или) специальными марками и (или) без сопроводительных документов либо с не соответствующими действительности документами, подтверждающими легальность их ввоза, приобретения, производства, а также торговля этими напитками влекут наложение штрафа в размере от тридцати до пятидесяти базовых величин, а на индивидуального предпринимателя или юридическое лицо – от двухсот пятидесяти до трехсот базовых величин с конфискацией ввозимых, перевозимых, хранимых, реализуемых алкогольных напитков, а также выручки, полученной от их реализации (выполнения работ, оказания услуг)».*

Но здесь верхний предел санкции ниже на целых 50 базовых, что немаловажно для борцов с преступностью.

Теперь о «фальсифицированном» алкоголе. Чтобы установить факт его фальсификации, нужно как минимум назначить и провести экспертизу. За такой короткий срок сделать это маловероятно. Однако алкоголь называется контрафактным. На каком основании, интересно? По запаху?

Как в коротком сообщении о рядовом правонарушении на сайте государственного органа умудрились сделать столько ошибок? Не свидетельствует ли это не только о пренебрежении к читателю, но и о вольном трактовании законов?

Сергей МИХАЙЛОВ.

Народная Воля http://www.nv-online.info 25 ЖНІЎНЯ 2015 г.

ПУЛЬС ПЛАНЕТЫ

Из Греции в Македонию вновь хлынули тысячи беженцев

В воскресенье тысячи мигрантов сели на поезда и автобусы или двинулись пешком через Македонию и Сербию, стремясь добраться до Венгрии, где власти воздвигают ограждение из колючей проволоки, чтобы не впустить их в страну.

Мигранты, главным образом сирийцы, иракцы и афганцы, пытаются скрыться от конфликтов в своих странах. Если они смогут попасть в Венгрию, то в дальнейшем получат возможность свободно перемещаться по Европе в поисках работы и лучшей жизни.

В Македонии они пересаживаются на автобусы и поезда и отправляются далее в Сербию и страны Евросоюза.

Цена на нефть опустилась до девятилетнего минимума

Баррель Brent достиг стоимости 44,62 доллара. Фондовый рынок США завершил торги серьезным падением. Эксперты прогнозируют, что девальвация рубля ускорится: уже сегодня цена за доллар может составить 75 рублей.

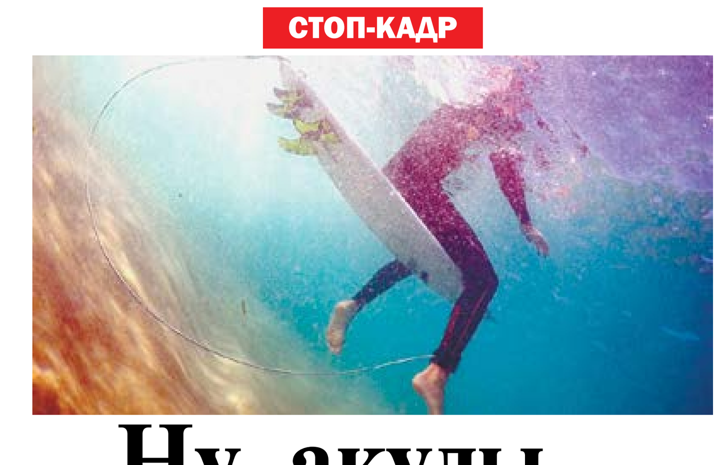
Ведущие кибердержавы договорились об ограничении своих действий в информационном пространстве

Они впервые согласились на ограничение своих действий в информационном пространстве, пишет газета «Коммерсант» со ссылкой на доклад группы правительственных экспертов ООН в сфере международной информационной безопасности.

В эту группу входят представители 20 стран, включая Россию, США, Китай, Великобританию, Францию, Бразилию, Японию, Южную Корею и Израиль. Группа собирается уже третий раз, но лишь сейчас ей удался долгожданный прорыв: в докладе, который уже представлен генсеку ООН, государства наконец согласились на ограничение своих действий в киберпространстве.

В соответствии с достигнутыми договоренностями страны-участницы обязуются использовать кибертехнологии исключительно в мирных целях. Среди прочего они не будут атаковать объекты критически важной инфраструктуры друг друга (АЭС, банки, системы управления транспортом или водоснабжением) и вставлять «закладки» в IT-продукцию, но будут бороться с попытками хакеров осуществлять диверсии с их территории. Государства также обязуются впредь огульно не обвинять друг друга в кибератаках. Впрочем, пока все перечисленные в докладе нормы носят лишь добровольный характер.

СТОП-КАДР

Ну, акулы...

Серфер Арлен Макферсон дэманструе дошку з электронным прыстасаваннем для адпужвання акул каля пляжа Бондзі ў Сіднеі. У апошні час аўстралійскія пляжы ўсё менеей прыцягваюць сёрфераў з-за нападзення акул. Выправіць становішча дапаможа названае прыстасаванне коштам 390 долараў.

ПЛОХАЯ НОВОСТЬ ИЗ ЕВРАЗИЙСКОГО СОЮЗА

Обрушился курс казахстанского тенге

Курс казахстанского тенге по отношению к доллару США упал более чем на треть: теперь за один доллар дают около 255 тенге.

На днях доллар стоил 188 тенге. Американская валюта подорожала сразу на 67 тенге, то есть на 35%.

Обрушение тенге произошло в первый же день после перехода Казахстана к плавающему курсу валюты. До 20 августа допустимый коридор колебания курса тенге устанавливал национальный банк Казахстана. В последний день работы валютного коридора его пределы были установлены на уровне от 170 до 188 тенге за доллар.

Падение стоимости национальной валюты Казахстана обусловлено падением цен на нефть, от экспорта которой сильно зависит экономика страны, а также ослаблением российского рубля из-за тесных экономических связей Москвы и Астаны.

Резкий скачок курса привел к тому, что в Казахстане закрылись некоторые банки и обменные пункты. Кроме того, не работают магазины техники, закрылись торговые дома. Магазины пересматривают цены на импортные товары.

Сеть магазинов бытовой техники Sulpak уже сообщила о том, что повысили цены на товары на 20–30%.

СЛЫШАЛИ?

Июль стал самым жарким месяцем за всю историю наблюдений

Минувший июль был самым жарким месяцем на Земле за все время мониторинга температуры планеты, а 2015-й – пока что самым жарким годом, сообщило Национальное управление океанических и атмосферных исследований США. Замеры температуры официально ведутся с 1880 года.

Средняя температура на Земле в прошлом месяце составила 16,61 градуса по Цельсию. Температура за первые семь месяцев нынешнего года побила предыдущий рекорд 2010 года на 0,09 градуса.

Американские специалисты в качестве главной причины называют парниковый эффект, вызываемый сжиганием большого количества углеводородного топлива.

У ІХ...

Куры напракат

Такі від бізнесу прыдумаў нямецкі фермер.

Люфт з'яўляецца ўладальнікам птушынай фабрыкі. Апошнія два гады ён аддае частку пярнатых напракат, выбіраючы найбольш лагодных птушак, якія дазваляюць сябе гладзіць. Прапановай карыстаюцца як прыватныя асобы, так і грамадскія ўстановы, школы, дамы састарэлых і садкі.

За пяць курэй, корм для іх, куратнік і прыбіранне пасля 14 дзён трэба заплаціць 118 еўра. Яйкі, якія знясуць за гэты час куры, належаць наймальніку.

«Дзякуючы мне, дзеці ведаюць, адкуль бяруцца яйкі, – хваліць сам сябе арыгінальны бізнесмен. – Інакш дзеці маглі б падумаць, што ежа расце ў супермаркетах на паліцах».

Нямецкі саюз фермераў зазначае, што дагэтуль ніхто не дадумаўся здаваць курэй у арэнду.

ПРОЕКТЫ

Небесный бассейн

В Лондоне 25-метровый «Небесный бассейн» с прозрачным дном соединит два десятиэтажных дома. По словам создателей, это будет первая подобная конструкция в мире.

Люди в бассейне смогут смотреть на прохожих сверху вниз с высоты 35 метров.

Разработчиком проекта выступила дизайнерская компания Eckersley O'Callaghan, ранее разрабатывавшая дизайн для магазинов Apple в разных городах мира.

Проектировщики надеются завершить проект к 2019 году, но реализовать его будет непросто, учитывая, что бассейн будет крепиться к двум зданиям, построенным на разных фундаментах.

КАК ДЕЛА, ЕВРОСОСЕДИ?

11 лет Польша членствует в Европейском Союзе. За это время произошли коренные изменения во всех сферах жизни.

Что принес Польше Европейский Союз?

Плюсы

Плюсы от того, что Польша 1 мая 2004 года вступила в Европейский Союз, очевидны. «Они очень разные, и это были прекрасные 11 лет», – говорит, подводя итоги по случаю очередной годовщины, председатель фонда «Демос Европа – Центр европейской стратегии» Кшиштоф Блюш.

Вступление в Евросоюз для поляков прежде всего было возвращением в то сообщество, к которому они всегда принадлежали. «Это было возвращение в культурный и цивилизационный круг, в котором формировалась наша идентичность, возвращение к региональному сообществу, в котором царят очень хорошие принципы и законы самоуправления», – говорит специалист. В экономическом плане – по качеству жизни и благосостоянию общества – польское государство сегодня стало совсем другим. Начиная трансформацию в начале 1990-х, относительно стран Запада Польша была на уровне одной трети их благосостояния. Сегодня соотношение ВВП Польши составляет уже более 70% ВВП развитых стран Запада. Все это привело к таким положительным тенденциям, как увеличение продолжительности жизни населения, улучшение состояния здоровья нации, снижение количества бедных, улучшение образовательных программ, развитие инфраструктуры, реформирование промышленной модели Польши, появление значительного по размеру сектора частного предпринимательства – малого и среднего бизнеса.

«Эти большие перемены требовали больших усилий. Но это стоило того. И, что самое важное, к полякам пришло осознание того, что Европа – наша, общая. Мы научились защищать свои интересы в Евросоюзе, а вместе с тем научились защищать интересы Евросоюза на международной арене», – отмечат Кшиштоф Блюш.

Миллиарды евро

Польша получила от ЕС 85 млрд евро, а перечислила (каждая страна ЕС отдает 1% своего ВВП в бюджет ЕС) 20 млрд евро. В следующем бюджете ЕС на 2014–2020 гг. для Польши предназначены 105,8 млрд евро.

Двигатель развития гражданского общества

Вступление в Европейский Союз стало также двигателем развития гражданского общества в Польше, уверен Кшиштоф Блюш: «Причем не только в институциональном измерении неправительственных организаций. Думаю, что благодаря свободе передвижения в рамках ЕС, поляки стали обществом, которое сейчас значительно лучше понимает, на чем основывается публичное благо. Сегодня нет того, что было главной проблемой наследия социализма, – позиции «мы и они», острой границы между обществом и государством. Постепенно приходит понимание, в чем суть связи государства с гражданином. И это очень важно».

Реформы, которые вывели страну на широкую дорогу

Но все началось с реформ. Они не только вывели страну на дорогу развития, но и стали фундаментом вступления в Европейский Союз.

Чтобы вырвать Польшу из нищеты социализма, отцу польских реформ Лешеку Бальцеровичу пришлось шокировать страну ультралиберализмом. В 1990-х поляки возненавидели реформатора, теперь боготворят.

Чтобы выбраться из экономической ямы, по мнению Бальцеровича, страна нуждалась не столько в иностранной помощи, сколько в проведении радикальных реформ. «Это как в медицине: если откладывать лечение, пациенту становится только хуже», – объясняют теперь польские эксперты. За свой радикализм польские реформы получили название «шоковая терапия».

Основной упор реформатор сделал на развитие малого и среднего бизнеса. В 1995 году появилась первая программа поддержки малых и средних предприятий. Правительство резко упростило открытие и ведение бизнеса в Польше и приложило максимум усилий, чтобы открыть для предпринимателей все возможные кредитные ресурсы. Появился целый ряд государственных и региональных фондов, предоставлявших частному сектору выгодные займы.

Эта реформа, пожалуй, и стала национальной идеей, возродившей Польшу. Сегодня в стране более 3,6 млн малых и средних предприятий. То есть одно предприятие на каждых десять поляков.

Вклад малого и среднего бизнеса в ВВП страны – 47%, практически 206 млрд долларов.

Польские реформы, или, как их называли, План Бальцеровича, в первую очередь были направлены на решение трех основных задач. Первой задачей была монетарная и ценовая стабильность, второй – структурная перестройка административно-командной экономики в рыночную, и третьей – расширение международной помощи.

Для того чтобы достигнуть положительного результата в каждой из областей, Бальцерович принялся вытеснять государство из реального сектора экономики. Ключевой этап польской перестройки – стремительная приватизация. Всего за два года в руках корпоративного сектора оказалось 45% всей промышленности. Причем главное условие аукционов – никаких ваучеров, как в соседней Украине или России, продажа только за наличные.

Одним из первых законов польского правительства стал закон об иностранных инвестициях. Этот документ отменял ограничения на долю акционерного капитала для иностранцев, устанавливал налоговые льготы для зарубежных инвесторов, причем в районах с высоким уровнем безработицы льгот было больше.

Ультралиберальные реформы преобразили Польшу. В 1992 году рост ВВП составил 2,6%, а через три года вырос до 7%.

По оценкам Польского агентства иностранных инвестиций (ПАИИ), к 1997 году объем иностранных вложений в страну достиг 20,6 млрд долларов, а к сегодняшнему дню уже превысил 160 млрд долларов.

В Польше мало сказочно богатых людей, но и бедных немного. Основная часть населения – средний класс. Половину ВВП стране дает мелкая буржуазия.

Сегодня даже политики левого направления соглашаются с тем, что быстрое проведение либеральных реформ, которые в начале 1990-х повергли страну в состояние шока и стресса, было верным шагом. Ориентир на малый и средний бизнес себя оправдал.

При этом в Польше удалось сохранить промышленность. В стране 14 свободных экономических зон. За первые 15 лет своего существования они принесли в экономику страны 20 млрд долларов инвестиций. Впрочем, в 2004 году, после вступления Польши в Евросоюз, масштабы промпроизводства существенно сократились. Закрылись некоторые судоверфи, шахты, сильный удар пришелся по сельскохозяйственной продукции, не говоря уже о 2 млн поляков, выехавших на заработки в страны ЕС.

И все же Польша смогла воспользоваться преимуществами евроинтеграции и сегодня вошла в шестерку крупнейших экономик ЕС. Евросоюз вложил в Польшу миллиарды евро, но здесь их не потратили так бездумно, как, например, в Греции. На этих миллиардах выросло богатство страны, а не богатство отдельных людей.

Реформы проведены с целью подготовки к вступлению в ЕС и при экономической поддержке Европейского Союза.

Минусы

Действительно, Польша, войдя в ЕС, вышла на совершенно другой уровень. Правда, остаются некоторые нюансы.

Кшиштоф Блюш отмечает: «Конечно, у нас есть собственный опыт, связанный с такими вопросами, как не совсем эффективное использование средств из европейских фондов, есть также амбивалентное явление, возникшее в связи с полученной поляками возможностью свободно передвигаться, работать и жить в разных странах Европы. Польша потеряла очень большую группу мобильных и зачастую способных, талантливых граждан. Но это не значит, что такое не произошло бы, если бы наша страна не вступила в Евросоюз. И все равно итоговый баланс положительный. Качество жизни в Польше за последние тысячу лет никогда не было настолько близко уровню, существующему в развитых странах».

Оживление в науке

Польская наука в последние годы значительно оживляется и становится заметно сильнее на международной арене. Высококвалифицированные и талантливые исследователи работают в современных лабораториях, принимают участие в международных исследовательских группах и проектах развития, в том числе благодаря государственным грантам и международным фондам. Огромные инвестиции в развитие новых технологий обеспечивают молодым специалистам в Польше отличные условия для обучения, а также возможность заявить о себе в мире науки. Знания, приобретенные здесь, позволяют выпускникам уверенно вступить в жизнь, а работа, выполняемая благодаря полученным знаниям, обеспечивает высокий уровень.

Вступление в ЕС не было автоматическим

Как и всем странам, Польше при вступлении в ЕС предъявили довольно высокие требования. Правительство решило, что целесообразно будет закрыть шахты и предприятия металлургического комплекса – модернизация обошлась бы слишком дорого. Также закрылись и верфи.

Закрытие ряда предприятий, конечно же, привело к сокращениям. Это предусматривали и реформы. Например, в правоохранительных органах пришлось уволить весь личный состав – попасть обратно смогла только треть служащих. Безработные подались в другие страны в поисках лучшей жизни. Но Польша смогла создать привлекательный инвестиционный климат – и туда хлынул западный капитал. Новые рабочие места удержали поляков от массовой миграции, а это положительно сказалось и на экономике, и на бюджете страны. В итоге Польша меньше пострадала от «утечки мозгов», чем другие государства, вступившие одновременно с ней в ЕС.

«Вступление в ЕС не происходит автоматически: сперва нужно выполнить условия для адаптации. А перечень требований, предъявляемый к производимой продукции, огромный, – комментирует кандидат экономических наук, доцент Валентин Гноевой. – И если их не выполнить, продукцию не допустят к реализации – ни на территории стран ЕС, ни на территории страны-производителя». Но беспошлинный режим позволил увеличить объемы торговли со странами Евросоюза. «ВВП на душу населения на момент вступления у них составлял 50% от среднего в ЕС. А за 7 лет увеличился до 62%», – говорит экономист.

Роль Польши в новой Европе

Европейский Союз сегодня уже не тот, каким был в 2004 году. Последние годы для него были непростыми. За последние пять лет минувшего десятилетия произошел кризис во многих сферах – от экономической и социальной до политической. Кризис во многом изменил Евросоюз, и в Польше это понимают. Как понимают и то, что вместе с естественным процессом созревания и роста меняется роль и позиция Польши в новой Европе. Задание для всего политического класса и общества – сделать выводы и осознать, что Польша сейчас от ЕС будет получать пользу другого, нежели в последние годы, характера: не столько финансовую, обеспечивающую так называемую конвергенцию (сближение), сколько политическую. Но это также означает, что Польша должна стать не только получателем европейской солидарности, но и ее инициатором, должна будет задуматься, как она сама может помочь тем странам, которые находятся на более низком уровне развития.

Польша – это государство, которое является своего рода примером европейского успеха. Страна смогла использовать все инструменты и двигатели развития, которые предоставил Европейский Союз, – от юридических и правовых инструментов до финансовых средств и ноу-хау. Поляки смогли воспользоваться историческим моментом, шансом, помощью Европы. Но Польша заметна не только как экономика, ее видно в европейских организациях, на которые она способна влиять. И это связано не только с тем, что поляки занимают какие-то должности (например, экс-премьер Дональд Туск сейчас является председателем Европейского Совета), но и с инициативами, с которыми польское государство выступает. То есть это показывает, что некогда новые члены Евросоюза сейчас в состоянии вдохновлять и предлагать новые идеи. Это и предложение Дональда Туска о создании энергетического союза, и многими критикуемая, но все же как политический инструмент действующая программа «Восточное партнерство».

Сегодня можно услышать и о намерениях Англии выйти из Евросоюза, и о возможном выходе Греции.

Те страны, которые решат искать счастья самостоятельно, должны дважды подумать. Польша, со своей стороны, говорит: «Мы хотим, чтобы вы остались, потому что так будет лучше нам всем». Конечно, и верит, что они останутся в ЕС. Ведь Европа будет меняться в лучшую сторону.

Последние новости

XII Конкурс пианистов имени Шопена откроется в Варшаве

Праздник музыки, таланта и исполнительского мастерства будет радовать жителей и гостей польской столицы и всех меломанов мира на протяжении двадцати дней октября.

Рекордным стал отбор. Заявки на участие прислали более 450 претендентов. За ходом отборочного процесса впервые в истории конкурса можно было наблюдать онлайн с мобильного телефона или планшета. Институт имени Фредерика Шопена создал для этого специальное мобильное приложение. При помощи него уже в дни отборочных туров все интересующиеся музыкой Шопена могли услышать и по достоинству оценить мастерство будущих участников конкурса.

Вроцлав – «Европейская столица культуры-2016»

«Маленькая Италия», как в итальянской прессе назвали Вроцлав, объявлен в 2016 году «Европейской столицей культуры».

Президент Вроцлава уже заявил о том, что в 2016 году в городе состоится более двухсот культурных мероприятий, на проведение которых из казны будет выделено 50 миллионов евро. Также для реализации проекта «Столицы культуры» потребуются вложения, призванные создать новую инфраструктуру и улучшить имеющуюся. Все это призвано сделать жизнь жителей Вроцлава во время проведения мероприятий удобнее. Кроме того, созданные объекты должны будут служить горожанам и после окончания года культуры в городе.

Цены продолжают падать

По данным Главного статистического управления Польши, цены на потребительские товары и услуги за год упали на 0,7%, а за месяц – на 0,1% По данным ведомства, в июле самое значительное падение цен произошло на продукты питания (-1,2%), а также одежду и обувь (-2,5%). При этом выше, чем в июне, были цены на транспорт (+1%), радиосвязь (+1,6%), а также на товары, связанные со здравоохранением (+1,5%).

В Познани начался выпуск нового Volkswagen Caddy

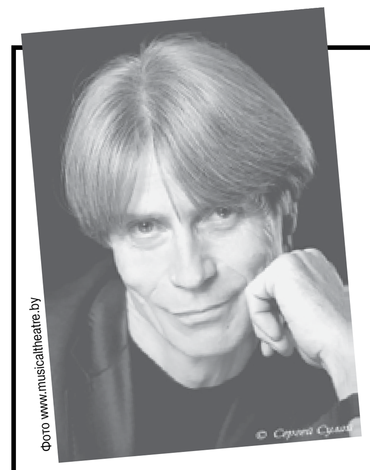
На польском заводе Volkswagen в Познани стартовало серийное производство четвертого поколения Caddy.

"Наш многолетний опыт в производстве данной модели и в будущем гарантирует нашим клиентам высочайшее качество этих автомобилей. Четвертое поколение этого популярного городского и семейного фургона во всех отношениях лучше предыдущего", – отметил Йенс Оксен, председатель совета директоров завода Volkswagen в Познани.

В настоящее время в местечке Вжесня недалеко от Познани Volkswagen ведет строительство нового предприятия, на котором уже в следующем году начнется сборка нового поколения модели Crafter.

Подборку подготовил Алесь ДРАБЧУК.

СКАНДАЛ

Фото www.musicaltheatre.by

Владимир ИВАНОВ:
«Директор театра даже не поинтересовался, как наше здоровье…»

Отказ балетной труппы Белорусского музыкального театра выступить в китайском Тяньцзине, где произошла техногенная катастрофа, стал самым крупным культурным скандалом этого лета. В эксклюзивном интервью "Народной Воле" балетмейстер Владимир Иванов и более десятка танцовщиков рассказали о том, как вызывали такси в Китай через Японию, о попытке подкупить ведущего солиста, а также о том, за какую сумму они должны были рисковать своим здоровьем.

Фото www.forinsurer.com

Фото Zuma/ТАСС

«Когда вы приедете, мы с вами разберемся!»

– Что стало последней каплей, после чего вы решили не ехать в Тяньцзинь?

Владимир Иванов: – Ситуация, когда одна из солисток нашей трупы, японская балерина, стала в истерике рыдать: "Я хочу жить..." В тот момент вся трупа действовала единогласно.

– Владислав Козинец, директор нашей труппы, который поехал в Тяньцзинь, позднее говорил: "Ребята, я уже свое отжил", *– рассказывает одна из балерин.* – А я ему отвечаю: "Мне 20 лет. Я хочу создать семью и посмотреть мир".

Владимир Иванов: – Наши гастроли шли прекрасно. После каждого спектакля китайцы нас хвалили. Шел разговор о гастрольной поездке в следующем году. При этом ребята перенесли сумасшедшую нагрузку. Один из переездов на поезде длился 24 часа. После этого ходить было тяжело. А они танцевали, и танцевали достойно. Но вдруг в один из дней мы узнали от родителей наших ребят, что якобы в Тяньцзине произошел какой-то взрыв. Я спрашиваю у человека, который нас сопровождает: "Что в городе?" "Ничего страшного, произошел теракт, взорвали машину". Стали смотреть телевизор. Зрелище довольно печальное *(местные сейсмологи оценили мощность взрывов в 24 тонны в тротиловом эквиваленте)*. В интернете появилась информация, что в атмосферу попал цианид и еще сорок веществ. Из СМИ мы узнали, что содержание цианида превышало норму в восемь раз. Теперь уже говорят, что норма была превышена в 350 раз... В труппе началось брожение: мол, ехать в этот город нет никакого смысла.

Мы подходили к переводчику. Он говорит: "Да, да, я узнаю". И все время пытался нас успокоить: мол, если какая-то опасность, мы не поедем. Если бы мы сами не узнали о катастрофе, нам бы никто о ней не рассказал. Мы сообщили организаторам, что не хотим ехать в этот город. Сослались на один из пунктов контракта: форс-мажорные обстоятельства. А китайцы нам в ответ: ничего страшного не происходит. После этого вранья я не мог им верить. Сразу вспомнил советские времена, когда рванул Чернобыль, а люди выходили на первомайские демонстрации. И начальство заявляло, что это безопасно.

– Как к вашему решению отнеслись в Минске?

– Сразу начались звонки из театра (до этого нас не набирали ни разу). ***Директор Музыкального театра Александр Петрович даже не поинтересовался, как наше здоровье***. Его первая фраза была такой: "Гастроли должны быть завершены, иначе мы заплатим громадную неустойку". Его больше всего волновал финансовый вопрос. Я ему говорю: "Вы не владеете ситуацией". А он мне в ответ: "Тогда я расформировываю труппу классического балета". Позже, когда мы находились в белорусском посольстве в Пекине, звонили из Министерства культуры. То ли сам министр, то ли его заместитель – и с претензией: "Что вы там творите?!" Я объясняю: "Даже если существует хотя один процент вероятности, что ребята заболеют, гастроли проводить нельзя". Мой собеседник как закричит: "Когда вы приедете, мы с вами разберемся!" Я поинтересовался: "Может, мне сразу попросить политическое убежище?"

«Китайцы хотели за счет нас показать: ничего страшного в городе не случилось»

– Вы пытались найти компромисс?

– Мы заявили, что готовы выступать в любом другом городе, кроме Тяньцзиня. Мне кажется, китайцы хотели за счет нас показать: ничего страшного не случилось. Кстати, ведущих солистов театра пытались заманить в Тяньцзинь *(часть трупы решила продолжить выступления)*.

– Один из представителей Музыкального театра предлагал мне 500 долларов, если я брошу тех, кто хочет уехать домой, и приеду на спектакль, *– рассказыват один из танцовщиков.*

– Что произошло потом?

Владимир Иванов: – Мы находились в городе Баодин. Китайские организаторы гастролей уехали. Мы остались одни. Поменяли деньги. Но как вызвать такси? Никто из местных жителей не владеет английским. Как мы поняли, организаторы договорились на ресепшен гостиницы, чтобы нам никто не помогал. В итоге мы вызвали такси через Токио. В этом городе со своим другом-китайцем находилась наша японская знакомая. Ее друг позвонил уже своей подруге в Пекин, и та вызвала для нас в Баодине такси. Мы сели на пять машин, отъехали, а через некоторое время одна из балерин обратила внимание: нас везут в ту часть города, где нет вокзала. Сейчас об этом рассказывать смешно, а тогда мысли пришли самые страшные: нас похитили, чтобы отвести в Тяньцзинь. Догнали первую машину, кричим, ребята выглядывают... Через какое-то время, слава Богу, обнаружили, что на окраине города есть вокзал. Там сели на скоростной поезд и поехали в Пекин.

– На вокзале вас встречали представители белорусского посольства?

– Еще в Баодине я связался с нашими дипломатами. "Ничего не знаем, – говорят они. – Вы должны выступать!" Я спрашиваю: "А к кому нам обращаться за помощью, как не к вам? Нам что, звонить в посольство России? А если те откажутся, может, обратиться к посольству Великобритании?" Только после этого отношение изменилось.

– До этого я сутки общалась с юридическо-правовым отделом белорусского МИД, *– добавляет мама одной из балерин.* – Я посоветовала ребятам написать письмо в Минск и объяснить, почему труппа не может ехать в Тяньцзинь. Только после того, как оно пришло из Минска в пекинское посольство, началось какое-то шевеление.

Владимир Иванов: – Приехали в Пекин. Те же японские друзья заказали нам автобус.

– Когда мы находились на вокзале, позвонил представитель белорусского посольства, *– говорит одна из балерин.* – Спросил, где мы, куда направляемся. Для нас они даже продлили свой рабочий день.

Владимир Иванов: – Мы приехали к посольству на японском автобусе. Нас не спросили, голодные ли мы, уставшие. Сели за стол, поговорили. Дипломаты сказали нам, что отвезут нас в аэропорт и будут договариваться, чтобы наши билеты перенесли с 25 августа (день отлета) на более ранний срок. Но там мы узнали, что китайцы аннулировали наши билеты (причем на ту часть трупы, что согласилась ехать в Тяньцзинь, билеты остались). Предложили покупать билеты самим. Цена составляла около 800 долларов.

«Деньги за дорогу – это несколько зарплат»

– У вас были эти деньги?

Владимир Иванов: – Перед поездкой нас всех заставили написать заявление об отпуске за свой счет. Получается, что вроде бы мы поехали не от театра, словно труппа халтурщиков. Хотя договор заключался с Музыкальным.

– Получается, мы должны пустить на билеты свои суточные (50 долларов в день), *– рассказывает другая балерина*. – Организаторы обещали нам во время гастролей европейскую кухню. Но половину из того, что нам предлагали, есть было невозможно. Деньги приходилось тратить на еду.

– А "заначка" с зарплаты?

Владимир Иванов: – Деньги, которые ребята заплатили за дорогу, составляют несколько их зарплат.

– Я получаю в театре 3,5 миллиона в месяц, *– говорит один из танцовщиков.* – Еще миллион в виде премии.

– А у меня без премии выходит 2,5 миллиона, *– говорит балерина*.

– У меня всего 1,8 миллиона!

– Директор еще пугает, что расформирует труппу, *– возмущается* **Владимир Иванов.** – Да мы людей не можем набрать! Никто не идет работать за эти копейки.

– Как вам удалось улететь домой?

Владимир Иванов: – У двух человек случайно не аннулировали билеты. За их перенос мы доплатили около 200 долларов. Оставшиеся деньги раскидали по всей трупе.

– А остальным я бронировала билеты из Минска: самые дешевые места разбирают сразу, *– говорит мама одной из балерин*. – Чтобы улететь, артистам пришлось провести в аэропорту всю ночь – 12 часов.

– Что планируете делать дальше?

Владимир Иванов: – До 8 сентября мы в отпуске. Выйдем – будем разбираться. Было ужасно неприятно, когда говорили: "Вы не думаете о престиже театра!" Какой престиж, когда речь идет о жизни людей?! Престиж театра поднялся бы, если бы нам сказали: "Ребята, там очень опасно. Мы на все наплюем и забираем вас". Никакие деньги, успех, взаимоотношения с руководством не стоят здоровья.

– Не спросил самого главного: сколько денег должен был получить театр за гастроли?

Владимир Иванов: – В контракте написано, что Музыкальный должен был получить 6,3 тысячи долларов. Это за гастроли практически в течение месяца и показ двух спектаклей – "Тысяча и одна ночь" и "Жизель". Не могу понять, как можно рисковать здоровьем артистов из-за такой сумы...

Максим ПЛОТНИКОВ.

ЭХО КАТАСТРОФЫ

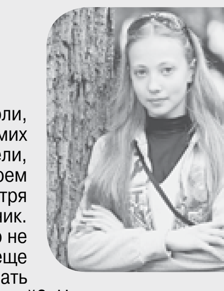
Что произошло в Тяньцзине?

В ночь с 12 на 13 августа в 5-миллионном Тяньцзине произошла техногенная катастрофа: в одном из складов, где хранятся опасные химические вещества, произошли взрывы. Местные сейсмологи оценили их силу в 24 тонны тротилового эквивалента. Ударная волна сравняла с землей целые кварталы. 15 и 17 августа произошли новые взрывы. Число жертв аварии составило более ста человек. Еще 95 числятся пропавшими без вести. Более семи десятков китайцев, до сих пор в больницах. Люди, находившиеся в радиусе трех километров, были эвакуированы. Также было уничтожено около 10 тысяч машин (Renault, Toyota, Volkswagen и LandRover).

ДРУГОЕ МНЕНИЕ

«Мы подарили местным жителям праздник»

*Балерина **Елена Германович**, несмотря ни на что, осталась выступать в Китае.*

– Для нас было важным завершить гастроли, – сказала она "Народной Воле". – Да и самих китайцев жалко. Ведь мы там один день провели, а они там живут. Кто боялся и беспокоился о своем здоровье, поехал домой. А остальные, несмотря ни на что, подарили местным жителям праздник. Я думаю, даже те, кто уехал, теперь жалеют, что не остались и не довели гастроли до конца. Когда еще в жизни появится возможность самим отыграть спектакль с меньшим количеством исполнителей? Но, вероятно, родители воспитывали наших коллег по-другому: быть осторожными, чтобы чего не случилось. Но быстрее заболеет тот, кто всего боится и не доводит начатое дело до конца.

ЧУЛІ?

Чалавек без рук і без ног прыедзе ў Мінск

Нядаўна канал АНТ паўтарыў праграму Андрэя Малахава "Сегодня вечером", героем якой быў знакаміты аўстралійскі сербскага паходжання Нік Вуйчыч. Гісторыя яго жыцця – лепшае лякарства ад дэпрэсіі. Хлопчык нарадзіўся ў звычайнай сям'і, але хлопчыку паставілі невылечальны дыягназ «тэтраамелія» – у немаўляці адсутнічалі рукі і амаль не было ног. Дакладней, адной нагі не было ўвогуле, а замест другой была «курыная лапка» – так любоўна Нік называе тое, чым ён вучыўся друкаваць на камп'ютары.

У дзесяцігадовым узросце Вуйчыч хацеў пакончыць з сабой, аднак зразумеў, што гэта не выйсце. З 19 гадоў Нік стаў выступаць з прапаведзямі і на дадзены момант пабываў больш як у сарака краінах. Зараз Нік жыве ў Каліфорніі, дзе разам з жонкай выхоўвае двух здаровых сыноў.

Безумоўна, самае цікавае ў жыцці Ніка – яго матывацыя і вера ў тое, што перашкаджаем жыць сабе толькі мы самі: нашы страхі, няверу ў сябе і лянота.

Адна справа – бачыць і слухаць Ніка па тэлебачанні, іншая – сустрэцца з ім непасрэдна. 15 красавіка 2016 г. у «Мінск-Арэне» ён выступіць з лекцыяй «Жыццё без межаў». Квіткі ўжо прадаюцца і каштуюць ад 175 тысяч да 1 млн 620 тысяч рублёў.

Ганна ГАНЧАРЫК.

РЭГІСТРАТУРА

Тлустых мужчын у Беларусі больш, чым жанчын

Лішняя вага і атлусценне – актуальныя праблемы для кожнага трэцяга беларуса. Палове з іх няма 18 гадоў.

21 жніўня адзначаўся Сусветны дзень правільнага харчавання. Пазаштатны дыетолаг Міністэрства аховы здароўя **Марына Папова** адзначыла, што гэтая тэма вельмі актуальна для Беларусі, таму што колькасць беларусаў, якія маюць лішнюю вагу, няўхільна расце. Людзей, якія пакутуюць на атлусценне, за апошнія 15 гадоў стала ў 2,1 раза болей. Прычым што цікава – сярод мужчын тлустых стала ў 3,4 раза больш, сярод жанчын – у 1,8 раза.

Медыкаў асабліва турбуе фізічная форма дзяцей і моладзі: кожнае чацвёртае дзіця мае лішнюю вагу, кожны восьмы – пакутуе на атлусценне.

– Нас турбуе тое, што за апошнія 10 гадоў у дзяцей да 14 гадоў назіраецца ўстойлівая тэндэнцыя росту першаснага захворвання на атлусценне, – адзначае загадчыца аддзялення гігіены дзяцей і падлеткаў Рэспубліканскага цэнтра гігіены, эпідэміялогіі і грамадскага здароўя Ала Малахава. – У 2014 годзе мы абмежавалі да двух разоў на тыдзень продаж у школьных буфетах прадуктаў, якія спрыяюць павелічэнню масы цела: сасісак у цесце, піцы. Гэта патрабаванне выконвалася, і яно па-ранейшаму застаецца. Пазней мы прааналізуем, ці дае гэта эфект.

РЭЦЭПТ

Харчуемся правільна

Пазаштатны дыетолаг Міністэрства аховы здароўя Марына Папова нагадвае асноўныя прынцыпы здаровага харчавання:

– Колькасць прыёмаў ежы на працягу дня – не менш за 4–5 разоў (3 асноўныя прыёмы і 2 дадатковыя, прадстаўленыя свежай садавінай і гароднінай, лепш у сырым выглядзе).

– Інтэрвалы паміж прыёмамі ежы не павінны перавышаць 3,5–4 гадзіны. Раніцай нашча пажадана выпіць шклянку вадкасці пакаёвай тэмпературы.

– Колькасць ужыванай вады павінна складаць не менш за 1,5 л у суткі (пры адсутнасці супрацьпаказанняў).

– Лепш не ўжываць каву нашча, пасля 18 гадзін пажадана не ўжываць зялёны чай, чай каркадэ, каву, сокі з кіслай садавіны.

– Апошні прыём ежы – за 2,5–3 гадзіны да сну.

– Пераважна абмежаваць спажыванне солі да 5–7 г у суткі.

– Хлеб абавязкова павінен прысутнічаць у рацыёне, лепш за ўсё збожжавы, з вотруб'ем, бялковы.

– Колькасць бялку ў рацыёне павінна адпавядаць фізіялагічнай норме – 1–1,5 г на 1 кг вагі. Жывёльны бялок павінен складаць не менш за 60% ад сутачнай колькасці бялку (абавязкова наяўнасць у рацыёне поснага мяса, рыбы, яек, малака і кісламалочных прадуктаў).

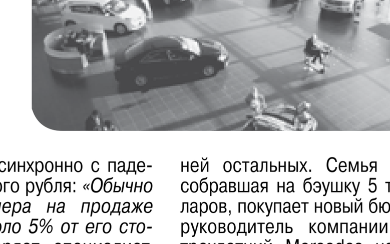
– Аптымальная колькасць тлушчаў – 0,8–1,0 г на 1 кг вагі ў суткі. У рацыёне ад агульнай колькасці тлушчаў павінна быць 30–35% раслінных алеяў для падрыхтоўкі ежы і даданых у салаты.

– Пажадана абмежаваць колькасць вугляводаў да 3–3,5 г на 1 кг вагі ў суткі, перш за ўсё за кошт адмовы альбо мінімальнага ўжывання цукру і прысмакаў.

Ігар ЗАЛЕСКІ.

ЗА РУЛЕМ!

В кризис белорусы покупают самые дешевые и самые дорогие автомобили

Падение российского рубля наши соотечественники встретили с оптимизмом: новые машины, произведенные в стране-соседке, снова подешевели. Лидеры продаж – «бюджетники» стоимостью 8–12 тыс. долларов. Но и состоятельные граждане ни в чем себе не отказывают.

По данным автомобильной ассоциации БАА, за первое полугодие в нашей стране продано 12,8 тыс. транспортных средств. В августе продажи пошли под лозунгом «дешевле уже не будет» – вместе с рублем началось очередное падение цен на машины. Каких цен на автомобили ожидать и в какой стране – России или Беларуси – делать покупку?

В настоящее время одинаковые, казалось бы, машины made in Russia имеют разную цену в зависимости от страны продажи. Так, пятиместный универсал Lada Largus в минском автоцентре продается за 140 млн рублей (около 8470 долларов), а в московском его стоимость начинается от 7600 долларов. WV Polo Sedan в комплектации Trendline – 9589 и от 8400 долларов, кроссовер Audi Q5 в базовом оснащении – 33.920 и 31.420 долларов соответственно. Не исключено, что в день выхода газеты разница увеличится при условии, что российский рубль продолжит падение.

Пора ехать за покупкой в Россию?

«Мнение, будто покупать новый автомобиль выгоднее в России, можно оспорить, – осторожно комментирует ситуацию председатель правления БАА **Сергей Михневич**. – *Несмотря на разницу в ценах, белорусские салоны бойко торгуют автомобилями таких брендов, как VW, Renault, Nissan. Падение российского рубля только помогает нам увеличивать объемы продаж»*.

Причин несколько: гражданин Беларуси, купивший автомобиль в России, тратит на поездку и налоги порядка 500–800 долларов, а методы работы менеджеров шоу-румов соседней страны нередко граничат с мошенничеством. К примеру, клиенту из Беларуси, подписавшему предварительный договор и заплатившему деньги в кассу, могут вручить основной договор, согласно которому надо заплатить за дополнительное оборудование и НДС, не включенные в ценник. Известны случаи, когда такая доплата составляла 3–5 тыс. долларов.

По уверениям Михневича, борясь за клиента, автоцентры снижают цены синхронно с падением российского рубля: *«Обычно заработок дилера на продаже автомобиля около 5% от его стоимости,* – уверяет специалист. – *Нынешняя ситуация вынудила иных продавцов ограничиться маржой в 3%»*.

Но и эти деньги сегодня достаются немногим. По данным БАА, в Беларуси активно продаются самые дешевые машины стоимостью от 8 до 12 тыс. долларов (VW Polo Sedan, KIA RIO, Hyundai Accent, Nissan Almera) или автомобили премиум-класса, ценник на которые начинается от 30–40 тыс. долларов (BMW, Mercedes, Audi, Land Rover).

«Премиум-класс не так подвержен колебанию валют на рынке. Богатые люди остаются богатыми, и их желание ездить на хороших дорогих автомобилях не зависит от того, кризис в стране или расцвет экономики», – комментирует эту ситуацию Сергей Михневич.

В роли пострадавших – автомобили среднего сегмента стоимостью от 15 до 20 тыс. долларов. Представители среднего класса, выбирающие машины для семьи, паркетные внедорожники, минивены, пострадали от кризиса серьезней остальных. Семья рабочих, собравшая на бэушку 5 тыс. долларов, покупает новый бюджетник, руководитель компании меняет трехлетний Mercedes на новый, «середнячок» затягивает пояс, продолжая ездить на том, что есть.

А может, именно среднему классу и стоило бы рискнуть, поехав в Россию, где нужный автомобиль будет дешевле на пару-тройку тысяч долларов?

«Физлица продолжают делать покупки в России, – признает Михневич. – *За первую половину этого года белорусские дилеры продали 12,8 тыс. новых машин, в то время как в страну ввезли 25,4 тыс. транспортных средств. Половина ввоза – серая. Если положение не изменится, итоги этого года окажутся сопоставимыми с 2014-м: 50 тыс. новых машин, из которых половина продана дилерами, половина – серая. Но год не закончен. Если российский рубль будет продолжать падать, объемы серого ввоза увеличатся»*.

К слову, согласно подсчетам специалистов, на каждой «серой» машине государство теряет порядка 2,5 тыс. долларов в виде НДС, а также валюту, которая могла бы остаться в стране.

Елена АНКУДО.

ФУТБОЛ

БАТЭ – пакуль нязменны лідар

У апошнім туры барысаўчане парадавалі балельшчыкаў галамі, а мінскае "Дынама" прайграла пасля сямі перамог запар.

Адбыліся матчы 17-га тура футбольнага чэмпіянату Беларусі. Вось іх вынікі: "Віцебск" – "Дынама" (Брэст) – 2:0, «Нафтан» (Наваполацк) – «Белшына» (Бабруйск) – 0:2, «Шахцёр» (Салігорск) – «Гомель» – 4:1, "Тарпеда-БелаАЗ" (Жодзіна) – "Дынама" (Мінск) – 1:0, БАТЭ (Барысаў) – «Нёман» (Гродна) – 7:1, «Мінск» – «Славія» (Мазыр) – 2:1.

Турнірнае становішча

Каманда	Г	В	Н	П	М	А
1. БАТЭ	17	13	3	1	29–6	42
2. Дынама (Мн)	17	11	3	3	24–8	36
3. Мінск	17	10	2	5	22–13	32
4. Шахцёр	17	8	6	3	30–13	30
5. Белшына	17	8	5	4	26–13	29
6. Граніт	16	7	4	5	18–22	25
7. Тарпеда-БелаАЗ	17	7	3	7	19–21	24
8. Дынама (Бр)	17	6	2	9	16–24	20
9. Нафтан	17	5	4	8	16–20	19
10. Нёман	17	4	5	8	12–26	17
11. Славія	17	4	4	9	23–30	16
12. Гомель	17	4	3	10	13–23	15
13. Віцебск	17	2	6	9	14–34	12
14. Слуцк	16	2	4	10	10–19	10

Алесь СВЯТЛАНІЧ.

ПУБЛІКАЦЫІ

Святлей становіцца ў рэдакцыі, калі прыходзяць добрыя весткі пра адданых сяброў "Народнай Волі". Адзін са шчырых прыхільнікаў газеты Іван Аляксандравіч Сачук жыве ў Мазыры. Нядаўна ён выдаў дакументальную аповесць "Крыніца бабулі Марты". Назва невыпадковая. Нарадзіўся І.Сачук у палескай вёсцы Буда Казіміраўская. Падчас вайны фашысты спалілі яе дашчэнту разам з жыхарамі. У тым пякельным агні згарэлі маці і сястрычкі Івана. Яго выратавала тое, што ён у гэты час знаходзіўся ў вёсцы Раманаўцы ў сваёй бабулі Марты Прахарэнка. Менавіта яна, адзіны блізкі чалавек на свеце, і вывела ўнука ў жыццёвы свет.

Увазе чытачоў "Народнай Волі" прапануем дзве частачкі з дакументальнай аповесці І.А.Сачука. Першая – як адгукнулася ў яго сэрцы і душы вогненная трагедыя вёскі Буда Казіміраўская і яе жыхароў, сярод якіх былі яго маці і сястрычкі. Другая – пра сустрэчу і сяброўства са знакамітым украінскім паэтам Паўло Тычынам.

«Патушыце касцёр...»

Ад вайны я ніколі не сядзеў каля кастра.

Баяўся нават знаходзіцца і непадалёку ад яго. Мне здавалася, што мяне самога закінулі ў тое полымя і я ніяк не магу вырвацца з гарачых абдымкаў кастрышча, адчуваю, як згараю ў ім, і праз імгненне ад мяне нічога не застанецца, толькі попел. Мяне пачынае біць калатун, і я, не змогшы вырвацца адтуль, губляю прытомнасць.

Неяк са студэнтамі Маскоўскага ўніверсітэта, хлопцамі з маёй групы, мы выправіліся на прыроду. Усё было добра, мы гулялі, спявалі песні. Віця Камароў добра дрынькаў на гітары. Але нехта з сяброў прапанаваў раскласці касцёр і падсмажыць на агні сала. Для гэтага кожнаму выразаў дубчыкі.

Мне толькі ад аднаго прамоўленага слова "касцёр" стала блага, але я сцярпеў, стараючыся пераадолець нямогласць, спадзяваўся, што неяк яно абыдзецца, не кране майго сэрца, можа, памяць суцішыла ўва мне тыя асацыяцыі і не выдам сябе перад маімі сябрамі. Ад дубчыка я адмовіўся, адышоў ад сяброў.

Але калі той жа Камароў паднёс сярнічку да складзенага горкай шыгалля, каб запаліць ад адной сярнічкі, я міжволі адвярнуўся. Полымя ўспыхнула, нават выбухнула, бо ён паклаў пад спод сухія хваёвыя галінкі. Пачуўшы трэск ахопленых полымем галінак, я ўздрыгнуў. Адразу ж закружылася наваколле, і перад маімі вачыма вырасла суцэльнае вялізнае полымя. Яно шырылася, разгаралася на ўсё неба, ад яго ляцелі пырскі іскраў, і адразу засмярдзела паленым чалавечым целам... І мяне нехта ўкінуў у тое полымя, піхнуў нават у плечы.

Я хапаў ротам паветра, хаўкаў, як выкінутая на бераг рыбіна, стагнаў, а маю грудзіну разрываў пякучы боль. Не мог ужо ўстаяць на месцы, самлеўшы, паваліўся на зямлю, паспеўшы хрыпла крыкнуць:

– А-ааа! А-ааа...

Праваліўся ў небыццё.

Не ведаю, колькі я ляжаў у непрытомнасці, але прачнуўся ад таго, што мне пад нос нехта падсунуў нашатырны спірт. Нічога не разумеў, не памятаў, дзе я і што са мной, але здолеў прашаптаць толькі:

– Патушыце касцёр.

І зноў упаў у бяспамяцтва. І зноў мяне ратавалі, падносячы да носа нашатыр.

– Ён увесь белы, – прамовіў нехта з хлопцаў, – яму да доктара трэба...

– Дык жа да станцыі тры кіламетры.

Калі патушылі кастрышча, мне стала трохі лепш. Але нечакана пачало ванітаваць, і я ўкленчыў, нахіліўся, сагнуўся да самай зямлі, каб вырыгаць з сябе змесціва страўніка. А ён быў пусты, і каліва ў роце не было.

Але нешта штурхала мяне з сярэдзіны, выпінала вонкі, з мяне ад натугі, здавалася, павылязалі ўсе вантробы. Акурат як тады, калі я паглядзеў на папялішча роднай хаты...

Мне давалі папіць, але тое не дапамагала, зноў і зноў да болю ў жываце працягваліся ваніты... Вочы ў слязах, боль у грудзіне. Я лёг на спіну, прымружыў вочы. Потым сеў, няўцямна паглядаючы наўкола.

– Як ты, Іван? – дапытваліся з трывогай сябры, глядзелі на мяне і не разумелі, што са мною здарылася.

– Ды нічога ўжо, лепей стала, – я прыхінуўся спінай да шаршавай кары старой бярозы, зноў прымружыў вочы, цяжка ўздыхнуў.

– Ну і слава Богу...

Нейкі час маўчалі, мае таварышы радаваліся, што я ачомаўся, што чырвань выступіла на твары, што стаў падобны на здаровага чалавека.

Потым ужо, як прайшоў нейкі час, папыталіся асцярожна:

– А што з табой сталася? Усё было ж добра. Толькі як касцёр запалілі, з табой пачалося тварыцца нешта невераготнае. Цяпер касцёр не гарыць, і ты супакоіўся.

Я, набраўшы поўныя грудзі паветра, ціха прамовіў:

– Мо калі раскажу. Не сёння...

Больш у той дзень сябры з роспытамі не прыставалі.

І я быў удзячны ім за тое.

Расказаў я ім пра сябе значна пазней, калі яны і забыліся, мусіць, пра той выпадак у лесе.

Як лёс звёў мяне з Паўло Тычынам

Разнеслася вестка па ўніверсітэце – да нас у госці завітае ўкраінскі паэт Паўло Тычына. Мы ведалі пра яго, ведалі яго творы, ведалі, што ён займае высокую пасаду ва Украіне – паэт-акадэмік, Герой Сацыялістычнай Працы, лаўрэат Сталінскай прэміі, дэпутат Вярхоўных Саветаў СССР і УССР. Пасля вайны займаў пост міністра адукацыі, а потым яго абралі Старшынёй Вярхоўнага Савета Украіны.

Былі авацыі, доўга не адпускалі паэта, прасілі чытаць і чытаць. Паўло чытаў на сваёй роднай мове, чытаў на рускай.

А потым так сталася, што ён далучыўся да нашай хлапечай кампаніі, захацеў пабыць у інтэрнаце, пагаварыць з намі. Пра тое мы не асмельваліся ў яго прасіць, а тут ён сам прапанаваў нам прадоўжыць з ім размову.

Мы пілі ў нашым пакойчыку гарбату, размаўлялі, а потым нечакана для ўсіх Аляксандр Байцоў, пакалечаны вайной, шчыры і таварыскі наш сябра, прапанаваў:

– Паўло Рыгоравіч, вы не чыталі для ўсіх верш "Памяці трыццаці". Ці не маглі б вы прачытаць яго нам? Вельмі хацелася б пачуць...

Ён агледзеў нас уважлівым позіркам, быццам вызначаў, ці можна даверыцца нам, уздыхнуўшы, прамовіў:

– Добра, слухайце... Напісаў я яго яшчэ ў 1918 годзе...

На Аскольдовій могилі
Поховали їх –
Тридцять мучнів українців.
Славних, молодих,
На Аскольдовій могилі
Український цвіт! –
По кривавій по дорозі
Нам іти у світ.
На кого посміла знятись
Зрадницька рука? –
Квітне сонце, грає вітер
І Дніпро-ріка...
На кого завзявся воїн?
Боже, покарай! –
Понад все вони любили
Свій коханий край!
Вмерли в Новім Заповіті
Славою святих, –
На Аскольдовій могилі
Поховали їх.
На Аскольдовій могилі
Український цвіт! –
По кривавій по дорозі
Нам іти у світ.

Мы маўчым, узрушаныя пачутым. Нам перад гэтым Аляксандр гаварыў, што Паўло Тычына першым ва ўкраінскай літаратуры назваў Леніна "антыхрыстам". Тое нам было дзіўна пачуць. Але ўлады ўз'еліся на паэта не за тое, а вось за гэты верш, які ён нам прачытаў.

Дык жа яшчэ нам наш "Асветнік", як мы яго называлі, расказаў і пра верш, які мы пачулі. Верш быў прысвечаны ўкраінскім юнакам, якія загінулі ў баі з чырвонымі войскамі падчас абароны Кіева. Савецкая ўлада не вельмі была абрадавана стварэннем незалежнай украінскай дзяржавы, і таму ўжо ў снежні 1917 года пачала барацьбу супраць Цэнтральнай Рады. Украінскай арміі як такой тады яшчэ не існавала і таму накіраваныя Расіяй узброеныя атрады, па сутнасці, бандыты, без перашкод захоплівалі адзін за адным украінскія гарады. Толькі 27 студзеня 1918 года яны сустрэлі супраціўленне. І яно адбылося на вузлавой станцыі Круты, што пад Нежынам.

Адкуль жа з'явілася такое нечаканае супраціўленне? З Кіева прыбыло трыста патрыётаў, адданых сваёй краіне юнакоў. А ім было ўсяго па 16–20 гадоў. Гэта былі курсанты Першай юначай школы, студэнты і гімназісты. А супраць іх было кінута войска з тысячы салдатфрантавікоў і матросаў. Бой быў цяжкі, няроўны, але пратрымаўся ён аж тры дні, і тым самым аддаліў на нейкі час захоп чырвонымі Кіева. Яны, юнакі і падлеткі, здзейснілі подзвіг!

Але 29 студзеня загінуў апошні з юных герояў. Кіеў захапілі, але акупацыя была нядоўгай. Ужо ў сакавіку горад вызвалілі войскі Дырэкторыі і Сімона Пятлюры. Пачалі шукаць целы загінуўшых. Знайшлі толькі 30 пакалечаных змагароў. Іх урачыста пахавалі на Аскольдавай магіле. А ў 1991 годзе, калі сканаў СССР, на тым месцы ім быў пастаўлены помнік у выглядзе вялікага крыжа. Пасля пахавання ў маладога паэта і нарадзіўся верш "Памяці трыццаці". За гэты верш Паўло Тычына быў абвінавачаны ва ўкраінскім буржуазным нацыяналізме.

Калі Савецкая ўлада замацавалася ва Украіне, пачаліся жорсткія рэпрэсіі за свабодалюбівыя парывы і супраціў крывавай дыктатуры. І асноўны ўдар прыйшоўся, як звычайна, па інтэлігенцыі, і перш за ўсё па творчай – па пісьменніках і паэтах, рэжысёрах і сцэнарыстах. З 1926 года бясследна зніклі 200 украінскіх паэтаў і пісьменнікаў. Каго расстралялі, каго адправілі ў турмы, а хто, не вытрымаўшы маральных і фізічных здзекаў, сам пайшоў з жыцця.

Доўга мы гаварылі тады з Тычынам. Ён нават застаўся ў нас начаваць. А даведаўшыся, што ёсць сярод нас пачынаючыя паэты, папрасіў іх паклікаць да нас. І тады аж да самай раніцы ён слухаў пачаткоўцаў, асабліва прыхільна ставіўся да сваіх землякоў, абдымаў іх радасна, хваліў.

Раніцай, развітваючыся з намі, Паўло спахапіўся:

– Хлопчыкі! Сябры мае! У мяне ж фотаапарат ёсць. А давайце мы сфатаграфуемся на памяць, га?

І мы папрасілі некага, хто праходзіў паўз нас, каб націснуў на затвор "ФЭДа". Мы ўсе чацвёра глядзім у аб'ектыў. Тое фота цудам захавалася ў мяне. Яго прыслаў Паўло кожнаму асабіста з нас.

Паміж намі завязалася перапіска. Дачуўшыся ад маіх сяброў, што я родам з вёскі, якую спалілі фашысты, папрасіў мяне падрабязна напісаць яму пра той жах.

Я адказаў яму. І яшчэ некалькі гадоў мы перапісваліся. І потым трымалі сувязь, калі лёс мяне кінуў на працу ва Украіну.

Ведаў я, што яго хацелі зламаць савецкія ідэолагі, прыніжалі, аплёўвалі ў прэсе. І ён паддаўся на нейкі час, ухваляў партыю, якую люта ненавідзеў. Але да канца свабодалюбівую душу і натуру паэта ім не ўдалося прынізіць. У 1959 годзе, пасля шасці год, знаходзячыся на пасадзе старшыні Вярхоўнага Савета УССР, ён добраахвотна пакінуў гэты высокі пост. Так ён выказаў свой пратэст супраць прыцяснення ў рэспубліцы ўкраінскай мовы.

У тым жа годзе Паўло Тычына дэманстратыўна не з'явіўся на пасяджэнні Саюза савецкіх пісьменнікаў у Маскве, на якім разглядалі "Справу Барыса Пастэрнака". Падчас барацьбы з касмапалітызмам, калі многіх пісьменнікаў з "неарыйскай крывёй" проста не друкавалі, пакідаючы без ганарараў, Паўло Тычына, як і некаторыя ўкраінскія пісьменнікі – М.Рыльскі, М.Бажан, фактычна ўтрымліваў іх сем'і.

Калі Тычына быў прафесарам Кіеўскага ўніверсітэта, часта запрашаў да сябе студэнтаў, асабліва пачынаючых паэтаў. Доўга гутарыў з імі, разбіраў вершы, абавязкова карміў і даваў на дарогу грошы. Калі ж тыя сарамліва адмаўляліся, заўсёды гаварыў: "Вось як у вас выйдзе зборнік вершаў, то, атрымаўшы ганарар, мне і вернеце іх".

У гэтай сувязі я ўспамінаю і сябе: калі бачыў, што ў студэнта не было за што паесці, няўзнак "пазычаў" яму траячку ці пяцёрку. Мусіць, усе мы, выкладчыкі, хварэем душой за сваіх выхаванцаў...

Вось так звёў мяне лёс з такім цікавым чалавекам, і я нашых сустрэч і гутарак не забуду ніколі.

СТОЛИЦА

Дешевле, чем в Минске, проезд в метро стоит в трех столицах СНГ

За год минское метро перевозит более 300 миллионов пассажиров.

– Какова реальная себестоимость одной поездки в метро? – задали вопрос директору ГП «Минский метрополитен» **Ростиславу Юрене** журналисты «Минск-Новости» во время интервью.

– Сегодня она составляет 7257 рублей, окупаемость перевозки одного пассажира составляет 65,8 %, остальное доплачивает бюджет. Для сравнения: в Берлине стоимость проезда – 2,4 евро, в Варшаве – 1 евро, в Москве – 50 рублей. Из 16 метрополитенов стран СНГ дешевле проезд только в Киеве, Харькове, Днепропетровске, Ереване и Тбилиси.

У нас социально ориентированное государство, поэтому и проводится бюджетное субсидирование этой транспортной услуги. Правда, возмещение затрат метро составляет лишь 24 %. Держать стоимость проезда на приемлемом уровне отчасти позволяют и наши доходы от прочих видов деятельности – от рекламы, аренды и другие. С тех пор, как я возглавил предприятие, они с каждым годом существенно увеличивались. Если в 2011-м заработали почти 6 млрд рублей, то в 2014 году – около 40 млрд рублей.

ЖАХ!

Забіў 5-гадовага брата і хацеў забіць маці

Упраўленнем Следчага камітэта па Гродзенскай вобласці распачата крымінальная справа ў дачыненні да 16-гадовага падлетка, які падазраецца ў забойстве, учыненым з абцяжарваючымі абставінамі.

Паведамленне прэс-службы СК шакіруе. Нядаўна ўвечары ў адной з шматпавярховак Гродна адбыўся пажар, падчас тушэння якога ў кватэры было знойдзена цела пяцігадовага дзіцяці. 39-гадовую маці дзіцяці ўдалося выратаваць. Для аказання дапамогі яна была шпіталізавана ў адну з медыцынскіх установ.

Падчас агляду месца здарэння былі атрыманы доказы гвалтоўнай смерці дзіцяці і наўмыснага падпалу кватэры.

Па падазрэнні ў здзяйсненні названых злачынстваў быў затрыманы зводны брат загінуўшага.

Паводле папярэдняй інфармацыі, паміж ім і маці адбыўся канфлікт на глебе асабістых непрыязных адносін, у ходзе якога ён забіў малодшага брата, а таксама паспрабаваў пазбавіць жыцця маці. Палічыўшы, што яна памерла, ён падпаліў кватэру і збег.

У дачыненні да падазронага Упраўленнем Следчага камітэта Рэспублікі Беларусь па Гродзенскай вобласці распачата крымінальная справа па ч. 2 арт. 139 (наўмыснае забойства заведама малалетняга) Крымінальнага кодэкса Рэспублікі Беларусь, ч.1 арт.14, ч.2 арт.139 (замах на наўмыснае забойства дзвюх асоб, у тым ліку заведама малалетняга) Крымінальнага кодэкса Рэспублікі Беларусь і ч.2 арт.218 (наўмыснае знішчэнне маёмасці, здзейсненае агульнанебяспечным спосабам) Крымінальнага кодэкса Рэспублікі Беларусь.

У рамках расследавання крымінальнай справы прызначаны шэраг экспертных даследаванняў, у тым ліку псіхолага-псіхіятрычная экспертыза ў дачыненні да затрыманага.

АКЦЫЯ

У музей за тысячу рублёў

Нацыянальны гістарычны музей Беларусі ў апошнія дні лета праводзіць акцыю «Тысяча рарытэтаў за тысячу рублёў» – наведвальнікі змогуць агледзець асноўную экспазіцыю, заплаціўшы ўсяго 1000 рублёў за ўваход, паведамляецца на сайце музея.

Акцыя праводзіцца з 24 па 31 жніўня.

«Удзельнікі акцыі за такую цану змогуць наведаць асноўную экспазіцыю музея, якая ўключае ў сябе праекты "Вялікая прэзентацыя музейных рэліквій: 79 приступак углыб гісторыі», «Мастацтва ў гарадской культуры XIX–XX стст.», «Тры аповеды пра вайну», «70-годдзю Вялікай Перамогі прысвячаецца», «Беларусь XVI–XVIII стст. у партрэтах і геральдыцы», фотавыставу «Зачараваная», – сцвярджаюць у музеі.

Звычайны кошт квіткоў у музей значна вышэй: для дарослых наведвальнікаў – 40 тысяч рублёў, для студэнтаў – 32 тысячы, для школьнікаў – 20 тысяч.

НЕСТАНДАРТ

«Стрит-арт – это не ругательство на заборе»

*Два молодых витебских художника **Глеб Каштанов** и **Ян Кузьмин** решили украсить город своими картинами. На трансформаторных будках и стенах зданий они рисуют портреты известных личностей. В Витебске к этому относятся неоднозначно... Корреспондент «Народной Воли» расспросил Глеба и Яна не только о современном уличном искусстве в Беларуси.*

– Вы заявили о себе портретом Марка Шагала, который появился на одной из трансформаторных будок в центре города…

– Личность и жизнь Марка Шагала – неотъемлемая часть истории. Художник прославил наш город на весь мир. Витебск – город художников, и Шагал занимает здесь ключевое место.

Портрет Шагала давно был в планах, но мы искали для него особое место. Хотели сделать масштабную и максимально доступную для общества работу. Например, фасад на одной из центральных улиц. Но для такого уровня нужна поддержка чиновников. На краску и подъемники уходит немало средств. Конечно, помощи нам никто не оказал, поэтому обходились своими силами.

– Чтобы украсить художествами какой-то объект, нужно разрешение городских властей?

– Да. И у нас уже был неприятный опыт хождения по кабинетам. Бегали с бумажками от чиновника к чиновнику, потратили много времени. Но самое главное – никакой гарантии, что вопрос будет решен в нашу пользу.

– Обращались к чиновникам по поводу Шагала?

– Мы нашли для его портрета отличное место – стена в историческом центре Витебска. Собственником был один из банков города. У руководства банка не было возражений. И в городском отделе культуры дали добро... Но, как часто бывает, нашелся деятель, который решил согласовать этот вопрос со всеми! Он связался с родственниками Марка Шагала (они были не против), потом обратился к вышестоящему руководству... В итоге его инициатива все и погубила...

– Чиновники пока не понимают, что такое стрит-арт?

– Пока не произойдет личная встреча и они не увидят эскиз – объяснить трудно. Многие далеки от понятий «граффити» и «стрит-арт». Для них это как ругательство на заборе. К сожалению, чиновники не понимают, что это хороший ресурс, с помощью которого можно украшать города. Уличное искусство – это возможность создать лицо города. Витебск как культурная столица может еще больше выделиться на фоне других городов.

– Теперь вы не согласовываете свои планы с городскими властями?

– В городском отделе культуры работают люди, которым симпатично наше творчество. Есть рамки, которые мы не нарушаем. Обращаясь к чиновникам, мы просто предупреждаем, что собираемся работать на их территории. Это обычное правило хорошего тона и уважение к людям, которые сидят в кабинетах. Каких-то заявлений на согласование не пишем, так как отзывы о наших работах в основном положительные.

– Ну как сказать... Был же небольшой скандальчик с героем Евгения Леонова из фильма «Джентльмены удачи».

– Когда появился герой Леонова, многие стали думать, что мы изобразили образ зека. Обвинили в пропаганде блатной культуры. В социальных сетях под фотографией «Доцента» насчитывалось более трехсот комментариев. Люди пишут глупости, опираясь на свою внутреннюю культуру. Если в душе скапливается негатив, то он будет проявляться и в поведении, и в комментариях...

– А по каким критериям вы выбираете, кого рисовать?

– Мы изображаем людей, которые внесли вклад в развитие культуры. Это может быть музыка, литература, кино... Например, сейчас работаем над темой советского кинематографа. Обсуждаем фильмы. Выбираем персонажей, смешные сцены... Юмор должен присутствовать обязательно. Сейчас закончили работу над героем Юрия Яковлева из фильма «Иван Васильевич меняет профессию». По-моему, получилось неплохо...

– Как показывает практика, всем не угодишь…

– Так получилось с Евгением Леоновым. Работу заливали краской. По указанию главы Октябрьского района портрет восстанавливался, потому что нравился горожанам.

Люди видят то, что хотят видеть. Для одних мы изобразили зека, а для других – выдающегося актера советского кино.

Стрит-арт привлекает туристов. Европейцы видят портрет и спрашивают: а где можно посмотреть еще? Сегодня людям это интересно. Покрасить фасад какого-нибудь дома не дешевле, чем разрисовать его интересной работой.

Роман ВАСЮКОВИЧ.

РЭДКІЯ ЛЮДЗІ

Размеркавацца замест Купалаўскага тэатра ў сельскі клуб і разварушыць вёску

На мінулым тыдні ў Наталлі скончыўся тэрмін размеркавання ў Гародзькаўскім сельскім клубе, што ў Валожынскім раёне. На развітанне дзяўчына, якая свядома паехала працаваць у вёску, зладзіла свята для жыхароў суседніх Кашчэлічаў і Лохаўшчыны.

Адзіная з групы

Наталля вучылася на кафедры рэжысуры абрадаў і святаў Універсітэта культуры і мастацтваў. На пятым курсе яна вырашыла паехаць працаваць у вёску. (Папярэдне набыла сабе дом ў раёне добра вядомага хутара Шаблі, што ў вёсцы Малое Запруддзе.) Сваім рашэннем Наталля літаральна шакіравала ўніверсітэцкую размеркавальную камісію. Лепшая студэнтка на курсе, першая ў спісе на размеркаванне, якую чакае як мінімум Купалаўскі тэатр ці аспірантура, адзіная з групы выбрала вёску!..

«Мне вельмі блізкія нашы абрады, а іх лепш за ўсё ладзіць на вёсцы, а не ў горадзе, бо вельмі дзіўна выглядае Купалле на гарадской сцэне, – тлумачыць “Еўраррадыё” сваё дзіўнае рашэнне **Наталля**. – *Таксама я вельмі люблю бабулек і вельмі захацелася іх нечым парадаваць. Я бачу, якія яны шчаслівыя, калі хоць нешта адбываецца ў іхняй вёсцы. Ды і не ўсім жа жыць у гарадах».*

Як толькі дзяўчына прыехала працаваць мастацкім кіраўніком у Гародзькаўскі клуб, мусіла сядзець на рабоце з 10 раніцы да 7 вечара штодня. Патрабаванне «адседжваць працоўны час» яе абурала, аднак дырэктар клуба парыравала: *«Вось вы прыходзіце ў краму – яна ж адчынена? Адчынена! А прыйдзе хто-небудзь у клуб – і ён таксама мусіць быць адчынены».* Аднак **Наталля** знайшла выйсце з сітуацыі: пачала хадзіць па бабулях, запісваць мясцовыя легенды, песні і асаблівасці абрадаў і рэпеціраваць з гуртамі **«Хата»** і **«Гутатэлі»**. І дырэктарка «здалася». У выніку гурт «Хата», які ўмоўна працаваў на базе клуба, пачаў ездзіць з канцэртамі на раённыя святы, яго сталі запрашаць і ў суседнія гарады.

“За мной заехала «таблетка»

«Самыя недарэчныя моманты за гэтыя два гады звязаны з выступленнямі перад камбайнерамі (падчас уборачнай трэба даць чатыры канцэрты ў палях) і дыскатэкамі, якія некалькі разоў мне давялося «круціць», – узгадвае **Наталля**. – *Мне патэлефанавалі і сказалі падтрымаць камбайнераў, якія дзень і ноч збіраюць ураджай збожжа. За мной заехала «таблетка» – машына, якая развозіць ежу на палі. І я з каструлямі і ў касцюме еду да камбайнераў. Выходжу да 15 камбайнераў, кажу ім словы падтрымкі і пад шэйкер спяваю песню «Орел, Божья птица». Яны ядуць, стукаюць лыжкамі аб жалезныя талеркі, маладыя ледзьве стрымліваюцца, каб не зарагатаць, а некаторыя глядзяць з разуменнем – маўляў, разумеем, такая праца».*

Дыскатэкі (да нашай размовы далучаецца дырэктар **Алена Іванаўна**) – гэта ўвогуле галаўны боль сучасных сельскіх клубаў: яны маюць план за год з продажаў сабраць 10 мільёнаў. Але як? Моладзь сядзіць у сацыяльных сетках, і дыскатэкі іх больш не цікавяць.

«Ты прыходзіш на працу, уключаеш музыку, і яна проста грае, нікога няма, – смяецца **Наталля**. – *Але, бывала, што заходзілі некалькі чалавек у нецвярозым, зразумела, стане, якія абураліся музыкай, якую я ўключала. Кшталту: «Давай Верку Сярдзючку!» Было і смешна, і нясмешна, бо яны рэальна патрабавалі яе».*

Важна, па які бок стаяць малады і маладая

У выніку дзяўчына цалкам пераключылася на працу з дзецьмі (вядзе тэатральны гурток) і на абрады: разам з мясцовай моладдзю (маладыя мінчукі ў свой час ахвотна скуплялі пустыя хаты ў гэтых мясцінах) ладзіць Купалле, дажынкі, Каляды для вяскоўцаў і нават сапраўднае вяселле з захаваннем усіх старажытных правілаў. Больш за тое, Наталля задалася пытаннем, чаму беларусы так часта разводзяцца, і знайшла адказы падчас грандыёзнага даследавання. А яе праца пад назвай «Трансфармацыя беларускіх традыцый» была апублікавана ў зборніку артыкулаў сумеснага навуковага праекта «Расія–Беларусь» – «Сучасная святочная прастора».

«Я пачала капаць і знайшла шмат цікавага. Напрыклад, падчас вяселля важна, па які бок стаяць малады і маладая, ці, напрыклад, букет ніколі ніхто не кідаў, бо ён сімвалізуе каханне маладых. Я гэтым пытаннем займалася ва ўніверсітэце, а цяпер выпала магчымасць гэта рэалізаваць, тым больш што знайшлася пара, якая хацела ажаніцца менавіта па старажытных правілах. Былі і коні з бразготкамі, і абрад шукання жаніха і нявесты ў бярозавым гаі з заплюшчанымі вачыма, і вянчальны абрад каля дзвюх бяроз з мёдам і жытам, і пасад, накрыты кажухом, на які садзілі маладую. А бабулі мясцовыя пры гэтым ставілі перашкоды на шляху маладых, і ім вельмі падабалася іх роля».

Наталля не ўтойвае, што з яе прыездам у Гародзькі жыццё навакольных вёсак разварушылася. Ды і бабулі ажывіліся: ідуць міма – дый зойдуць у клуб:

«Калі ў нас свята вёскі, усе збіраюцца, і я бачу, што значыць для іх гэтая падзея. Старыя людзі ж сядзяць па сваіх хатках, максімум – зойдуць адзін да аднаго. А тут збіраюцца ўсе разам, узгадваюць жыццё, мінулае, як некалі з немцамі на танцы хадзілі, і бачна, што яны вось так не збіраліся гадоў 30. І я шчаслівая, калі людзі шчаслівыя. Атрымліваецца разнастаіць іх будні, якія складаюцца ў асноўным з агародаў ды тэлевізараў».

***

Пасля адпрацоўкі размеркавання **Наталля** збіраецца далей заставацца ў вёсцы, тым больш што мае тут ужо і кавалера з мінчан, якія сюды пераехалі. Яшчэ плануе крыху павандраваць і займацца творчасцю. Але кажа, што размеркаванне было для яе карысным досведам: навучыла адказнасці і дысцыпліне, а таксама дало магчымасць рэалізавацца ў сціплых умовах:

«Размеркаванне на вёску патрэбна, каб падтрымаць нашу культуру. Бо я не ведаю, якім трэба быць «ударнікам», каб маладому вось проста так паехаць на вёску. Але гэта вучыць цябе дысцыпліне, адказнасці. Я, вядома, дала б крыху больш свабоды творчым людзям, бо сядзець на працы “ад і да” – нецікава. Трэба, каб нашы традыцыі жылі, але вось так з-пад палкі наўрад ці нешта атрымаецца...»

Маша КАЛЕСНІКАВА.

ШАХМАТЫ

Полковник и шахматист

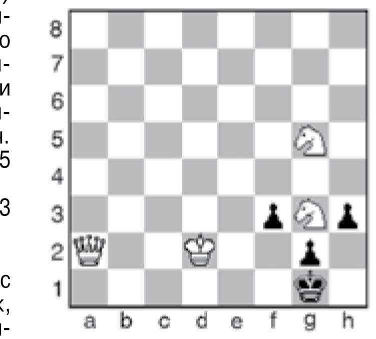
Эту задачу *(см. диаграмму)* составил белорусский композитор Виктор Иванович Вовнейко (1948–1998) – полковник, призер чемпионатов Беларуси и Вооруженных сил СССР по композиции, автор свыше 450 задач.

Белые: Kpd2, Фа2, Kg3, Kg5 (4).

Черные: Kpg1, пп. f3, g2, h3 (4).

Мат в 2 хода.

Присылайте ответы на адрес редакции (220030, г.Минск, ул.Энгельса, 34а) или на электронный адрес: vadim_ne67@mail.ru.

Минский форум

Традиционный турнир «Минск Опен» собрал в этом году 128 участников из 4 стран, причем около четверти из них имели международные звания. Первенствовал белорусский гроссмейстер Алексей Александров – 7,5 из 9. Столько же у его коллеги Владислава Ковалева, а на третьем месте – один из самых перспективных юных белорусских шахматистов Михаил Никитенко – 7 очков. 4–9-е места разделили гроссмейстеры Алексей Федоров, Евгений Подольченко, международные мастера Виталий Мерибанов, Дмитрий Новицкий (Беларусь), украинский мастер ФИДЕ Евгений Штембуляк и белорус Александр Кочеев – по 6,5. Среди набравших по 6 очков – гроссмейстеры Юрий Тихонов, Анастасия Зезюлькина, Виктор Купрейчик, международные мастера Павел Ломако, Валерий Смирнов, Сергей Хамицкий, по 5,5 – гроссмейстеры Игорь Люцко, Виталий Тетерев, международный мастер Евгений Мочалов... Призами среди женщин награждены Анастасия Зезюлькина, Екатерина Богдан и Ирина Дроговоз, среди ветеранов – Виктор Купрейчик, Валерий Смирнов и Евгений Мочалов, в своих рейтинговых группах – Алина Сукалина, Вера Прокопук, Станислав Ковалевский, Дмитрий Анискевич...

Медальный дождь

На молодежном чемпионате Европы в Нови-Саде белорусы завоевали 19 медалей: в блице «золото» у Максима Царука и Ксении Зеленцовой (до 10 лет), Максима Иванникова и Ольги Баделько (до 14), Валерия Казаковского (до 18), «бронза» – у Вячеслава Зарубицкого (до 14) и Михаила Никитенко (до 18); в быстрых шахматах «золото» у Максима Царука и Ксении Зеленцовой (до 10 лет), Вячеслава Зарубицкого и Ольги Баделько (до 14), «бронза» – у Евгении Мицкевич (до 14) и Михаила Никитенко (до 16). Ольга Баделько была второй в суперфинале. Еще две медали завоеваны в командном зачете, три – в решении задач.

Летний шедевр

Партия белорусского гроссмейстера Сергея Каспарова была признана экспертами одной из лучших среди сыгранных в мире этим летом.

С.Каспаров – И.Миладинович (Алжир, 2015). 1.e4 c5 2.Kf3 e6 3.d4 cd 4.K:d4 K 5.Kc3 d6 6.g4 h6 7.h3 a6 8.Cg2 Kbd7 9.Фe2 Фc7 10.0-0 Ce7 11.Ce3 g5 12.Лad1 Ke5 13.f4 gf 14.Л:f4 Cd7 15.Фf2 Kh7 16.Kf5 ef 17.Kd5 Фc8 18.K:e7 Kp:e7 19.ef f6 20.Лfd4 Kg5 21.Л:d6 Cc6 22.C:g5 hg 23.Фc5 Kpf7 24.Л:f6+ Kp:f6 25.Лd6+ Kpf7 26.Ф:e5 Лh7 27.Лf6+ Kpg8 28.Лg6+ Kpf7 29.Cd5+ C:d5 30.Ф:d5+. Черные сдались.

Проверьте решения

Задача А.Булавки, В.Волчека и В.Зайцева (4 августа): 1.Фf2! Первыми решения прислали Ч.Якубовский, С.Пунько (Минск), В.Каташук (Брест).

Вадим ЖИЛКО.

З ПЕРШЫХ ВУСНАЎ

Ігар БОКІЙ: «Урачы забаранялі мне займацца плаваннем»

*Пяціразовы чэмпіён Паралімпіяды-2012 **Ігар БОКІЙ**, які днямі на чэмпіянаце свету па плаванні заваяваў яшчэ шэсць залатых медалёў, распавядае пра свае рэкорды і мары.*

З дзевяццю медалямі вярнуліся беларускія плыўцы з чэмпіянату свету па плаванні сярод паралімпійцаў. Шэсць залатых і адзін сярэбраны медаль заваяваў бабруйчанін Ігар Бокій. Абсалютны рэкорд! З Паралімпіяды-2012, якая праходзіла ў Лондане, Ігар прывёз дадому шэсць медалёў – 5 залатых і 1 сярэбраны.

– Як пачувае сябе рэкардсмен?

– Адпачываю пасля першынства, хоць, натуральна, у залу ўсё роўна хаджу для падтрымання формы. Але трэніровак няма.

– На колькі медалёў разлічвалі перад чэмпіянатам?

– Планаў асаблівых не было, але пасля Паралімпіяды неабходна было захаваць статус і выступіць як мінімум не горш. Атрымалася нават лепш.

– Ці складана ставіць рэкорды?

– Нічога складанага няма, калі ідзеш да нечага мэтанакіравана. Заплыў ідзе на хвіліны і секунды, а трэніроўкі – на гады і штодзённую працу да сёмага поту. Таму вынік, медалі – гэта ўсяго толькі прыгожая карцінка, за якой стаіць тая работа, якую балельшчыкі не бачаць. Нават пасля гучнай перамогі на Паралімпіядзе часу на нейкі адпачынак асабліва не было. Ізноў давялося запрагацца... Нават нагрузку павялічылі ў некаторых відах плавання.

– Зараз дзе вы трэніруецеся?

– У Мінску, у новым басейне ля Універсітэта фізкультуры. Шыкоўнае месца, ёсць усе умовы для нармальнай падрыхтоўкі.

– Пра родны Бабруйск не забываецеся?

– Не, натуральна. На выхадныя дадому езджу, часам зборы там праходзяць. Там, дарэчы, на ўвесь горад усяго два басейны, але і тыя трэба паляпшаць. Сталіца ў гэтым плане ні ў якое параўнанне не ідзе.

– Ігар, праўда, што ў свой час вас выганялі з секцыі па плаванні?

– Была справа, але гэта яшчэ ў дзяцінстве. Свавольнічаў, пасля паразумнеў. А ўвогуле, мне ж урачы забаранялі трэніравацца, бо былі праблемы са зрокам. Казалі, што я сур’ёзна рызыкую сваім здароўем. Але як кінуць тую справу, якой прысвяціў жыццё, да якой мяне цягне бы магнітам? Я не стаў спыняцца. І спрэчка з медыкамі закончылася тым, што я трэніруюся па паралімпійскай праграме, таму нагрузкі не такія вялікія. На міжнародных спаборніцтвах я выступаю як інвалід па зроку, але ўдзельнічаю і ў некаторых спаборніцтвах па звычайным плаванні.

– Пасля Паралімпіяды ў Лондане вы казалі, што марыце выступіць калі-небудзь і на Алімпійскіх гульнях...

– Ёсць такія мары, і, калі вынікі дазволяць, то можна паспрабаваць сябе на вышэйшым узроўні. Трэба ж мець такія паказчыкі, каб не было сорамна. Шчыра скажу, пакуль яшчэ не дацягваю.

– У паралімпійцаў славы, напэўна, менш, чым у алімпійскіх чэмпіёнаў?

– Магчыма, але мяне таксама на вуліцы некаторыя пазнаюць, балеюць, думаю, не менш. На спаборніцтвах у нас цудоўная падтрымка, так што ў гэтым плане розніцы ніякай я не бачу. Хоць, безумоўна, алімпійцы – яны заўсёды на першым плане.

– І атрымліваюць “па вушах” у першую чаргу, калі няма выніку. Напрыклад, нашы плыўцы, якія на нядаўнім чэмпіянаце свету не заваявалі ніводнага медаля...

– Разумееце, людзі – не робаты. Чалавек не можа бясконца толькі даваць вынікі, даваць, даваць... Ёсць мноства фактараў пры падрыхтоўцы, падчас спаборніцтваў. Сёння на атрымалася – заўтра атрымаецца. А ў нас хочуць, каб заўсёды! Гэта няправільна, так нельга ставіцца да спартсменаў. Можна пакрытыкаваць, але не варта накідвацца на людзей. Мы ж усе не заўсёды атрымліваем тое, што хочам? І ў спорце, і ў жыцці. Хіба не так?

– За тую колькасць медалёў, якія заваёўваеце на прэстыжных спаборніцтвах, вас часам называюць “беларускім Фэлпсам”. Як вам такое параўнанне?

– Прыемна, безумоўна, але асабіста я сябе так не назваў бы. У мяне наогул у плаванні вялікіх куміраў няма, бо ў кожнага спартсмена – індывідуальная тэхніка. Я проста працую над сабой.

– Колькі трэніруецеся ў дзень?

– Дзве трэніроўкі па 2–3 гадзіны.

– У вольны час?..

– Аднаўляюся, у выхадныя можна з дзяўчынай у кіно схадзіць. А вось на футбол ці хакей мяне не цягне. Як кажуць, не фанацею ад гэтых відаў спорту.

– Праз год – Паралімпіяда ў Бразіліі. Можаце там пабіць свой папярэдні рэкорд?

– Пастараюся. Я ўжо зразумеў, што нічога немагчымага ў гэтым жыцці няма...

Алесь СІВЫ.

НУ И НУ!

Болельщик «Арсенала» передает привет Александру Глебу из могилы

Необычную историю рассказывает британское издание The Telegraph.

Мнения поклонников «Арсенала» о белорусском футбольном полузащитнике разделились. Некоторые из них считают Алекса одним из наиболее технически одаренных игроков, реально украсивших короткую историю стадиона «Эмирейтс».

Правда, для многих полузащитник олицетворял собой все те черты, которые так разочаровывали в командах Арсена Венгера за последние годы.

Джефф Коэн, который твердо причислял себя ко второму лагерю, настолько не любил Глеба, что после смерти фаната на его мемориальной доске было выгравировано: *«Джефф Коэн никогда не котировал Глеба».*

Сын Джеффа, Ховард Коэн, который занимался установкой памятной таблички около стадиона «Эмирейтс», говорит, что своей любовью к «Арсеналу» он обязан именно отцу. Не так давно Ховард написал в твиттере: *«Отец считал, что он (Глеб) – мусор. Папа поддерживал «Арсенал» с 1950-х годов, поэтому мне хотелось как-то зафиксировать его стеб по этому поводу».*

УСМІХНІЦЕСЯ!

Пасля выхадных цяжка толькі першыя пяць дзён.

***

Сёння на кухні паставіў новую ракавіну...

– А старая што, не дагадзіла?

– Занадта маленькая!

Каб вады ў чайнік набраць, прыходзілася спачатку ўвесь посуд перамыць.

***

Толькі збіраешся разбагацець – то за кватэру плаціць трэба, то туфлі парвуцца.

Адрас рэдакцыі:
220030, Мінск, вул. Энгельса, 34а.
Прыёмная:
тэл./факс (017) 3286871.
Тэл. рэкламнага аддзела: (017) 3286609
nvonlineinfo@gmail.com
http://www.nv-online.info

9 772071 964000 15066

Падпісныя індэксы: 63222 – для індывідуальных падпісчыкаў, 632222 – для прадпрыемстваў і арганізацый.

Заснавальнік і галоўны рэдактар Іосіф Паўлавіч СЯРЭДЗІЧ

У сувязі з адсутнасцю магчымасці рэдакцыя матэрыялы не рэцэнзуе і не вяртае, права ўступлення ў перапіску пакідае за сабой. За інфармацыю, размешчаную ў рэкламных аб'явах, рэдакцыя не адказвае. Могуць друкавацца матэрыялы, у якіх пазіцыя аўтараў не падзяляецца газетай. Пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі сродку масавай інфармацыі №947 ад 6 студзеня 2010 г. выдадзена Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь (пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі №224 ад 6 сакавіка 2000 г.). Надрукавана ў друкарні дзяржаўнага прадпрыемства «Выдавецтва «Беларускі Дом друку». ЛП №02330/106 ад 30.04.2004. Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Падпісана ў друк 24.08.2015 у 17.00. Аб'ём 4 друк. аркушы. Тыраж 25450 экз. Заказ №3009.